

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

Стенографски запис!

ИЗВЪНРЕДНО ЗАСЕДАНИЕ

на

Националния съвет за тристранно сътрудничество

8 януари 2019 година

Заседанието започна в 14,00 часа и беше ръководено от заместник министър-председателя по икономическата и демографската политика и председател на Националния съвет за тристранно сътрудничество г-жа Марияна Николова.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Добър ден и за много години. Бъдете здрави. Пожелавам спорна и успешна 2019-та година на всички.

Уважаеми членове на Националния съвет за тристранно сътрудничество днешното заседание е свикано съгласно процедурата по чл.9, ал.3 от Правилника за организацията и дейността на съветите за тристранно сътрудничество във връзка с получена декларация от КНСБ с искане за провеждане на извънредно заседание на Съвета, на което да бъдат обсъдени актуални въпроси от сектор „Енергетика“.

Това е единствена точка от дневния ред, а по моя покана, съгласно Правилника и предвид темата за участие в днешното заседание са поканени, както следва: г-н Томислав Дончев – заместник министър-председател, г-н Владислав Горанов – министър на финансите, г-жа Теменужка Петкова – министър на енергетиката, г-н Петьо Иванов – изпълнителен директор на Българския енергиен холдинг, г-н Петър Илиев – изпълнителен директор на “Национална електрическа компания” ЕАД, г-н Иван Иванов – председател на Комисията за енергийно и водно регулиране, г-н Делян Добрев – председател на Комисията по енергетика към Народното събрание, г-н Петър Кънев – председател на Комисията по икономическа политика и туризъм към Народното събрание.

Също така и министърът на икономиката, който пропускам – г-н Емил Караниколов. Добре дошъл, господин министър.

Участие в заседанието ще вземат и г-н Жечо Станков – заместник-министър на енергетиката, г-н Красимир Първанов – заместник-министър на енергетиката, г-н Константин Костадинов – изпълнителен директор на Българска независима енергийна борса, г-н Ангелин Цачев – изпълнителен директор на Електроенергиен системен оператор.

Благодаря Ви, че приехте да вземете участие в днешното заседание. Темата е от изключителна важност.

Предложения или коментари по дневния ред?

КОНСТАНТИН СТАМЕНОВ: Казвам се Константин Стаменов.

За много години на всички, които не съм видял, да сте живи и здрави.

Едно предложение: в точка „Разни“ да се допълни и обсъди Закона за горивата, защото имаме внесено писмо към министър Емил

Караниколов за проблемите, които би създал този закон, който беше приет наскоро, за отлагане на действието.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря Ви.

Министърът по икономиката, моля!

ЕМИЛ КАРАНИКОЛОВ: Благодаря Ви. Подготвени сме, ако допусне Съветът ще докладваме по тази точка.

Благодаря Ви.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Господин Горанов!

ВЛАДИСЛАВ ГОРАНОВ: Аз не съм член на Националния съвет и очаквам членовете да потвърдят или да възразят срещу подобна точка. Общественият интерес е доста сериозен по тази тема, така че не виждам причина да не го обсъдим. Самата тема е ясна, липсата на разпространен предварително материал не е пречка да има такъв дебат, защото той е от голяма обществена значимост. Надявам се социалните партньори да не възразят да се обсъди.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Темата не е разпространена между членовете на НСТС, но принципно и сега може да бъде разпространена, ако няма други възражения.

Колеги?

Господин Велев!

ВАСИЛ ВЕЛЕВ: Исках да изразя подкрепа на това предложение.

Нямаме възражения.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Господин Димитров!

ПЛАМЕН ДИМИТРОВ: Благодаря госпожо вицепремиер.

Смятам, че наистина проблемът е сериозен и заслужава вниманието на Тристранния съвет и аз изразявам подкрепа от името на нашата организация да бъде включен.

Правя и още едно предложение, тъй като съм взел думата, в точка „Разни“ да обсъдим, как да продължим по-нататъшната си работа по един доста важен въпрос, по който работим близо две години, а именно закононото регламентиране на фазата на изплащане от пенсионните дружества на допълнителните пенсии.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Господин Горанов!

ВЛАДИСЛАВ ГОРАНОВ: Благодаря.

Мисля, че това също е много важна тема. Може да не сме готови да влезем в детайла, но процесът трябва да продължи. Знаем, че имаше работна група към министъра на труда и социалната политика, заедно със социалните партньори, която стигна до някъде.

Анонсът на г-н Димитров, че е хубаво да продължим напред е важен. Може би, ако отделим малко време да обсъдим до къде сме и върху принципи можем да продължим напред не би трябвало да има социален партньор в НСТС, който да възрази срещу този дебат. Смисълът на НСТС е този. Ние не трябва да сме само син печат върху нормативни актове, а да поставяме теми, които са важни за трите страни.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Принципно аз бих предпочела да се изпрати въпроса официално и на отделно заседание на НСТС да бъде разгледан.

Мнения от социалните партньори?

Господин Велев!

ВАСИЛ ВЕЛЕВ: Можем да започнем разговора в точка „Разни“.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: На КРИБ предложението би могло да бъде размножено, но другото – няма готовност в момента. В обща дискусия може в точка „Разни“.

Добре. Други въпроси по дневния ред, има ли?

Откривам днешното извънредно заседание на Съвета.

Благодаря на медиите.

Точка 1

Декларация на КНСБ относно актуални теми от сектор „Енергетика“

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Господин Димитров, заповядайте да представите Декларацията на КНСБ.

ПЛАМЕН ДИМИТРОВ: Благодаря госпожо вицепремиер и председател на Националния съвет за тристранно сътрудничество.

Благодаря, първо за своевременната и бърза реакция по нашето искане за свикване на извънредно заседание на Тристранния съвет по една тема, за която съм сигурен, че всеки около масата се притеснява през последните месеци, пък даже бих казал и години, с редица стъпки и действия, които са предприемани темата не е нова за никой от нас. Въпреки всичко ние смятаме, че е изключително актуална по няколко причини.

В тази Декларация, която е повод за днешната ни среща, смятам че ще коментираме основно това, което сме заложили в нея или поне се надявам да центрираме разговора върху тези 4-5 точки, които сме заложили, се опитахме да изведем на преден план най-важните и спешни, според нас, въпроси, които към момента на приемането на Декларацията,

а именно в края на миналата година, смятахме за най-актуални и най-важни.

Припомням, че през месец ноември работещите в системата на енергетиката и въгледобива организираха заедно с двата синдиката протестни акции, за да обърнат внимание, както на обществото, така и на управляващите за своята тревога и нужда от бързи и спешни решения, за да може визията за това, как енергийния сектор ще бъде развиван и как той ще осигурява надеждни и приемливи цени на електроенергията за индустрията и за населението и час по-скоро да бъде оформена и приета с обществен, политически и, ако щете, с надпартиен консенсус.

Затова след тези протестни стъпки на миньорите и нашите колеги от енергийния сектор в Раднево, от нашите колеги в „Подкрепа“ в София ние предприехме няколко срещи. Припомням контекста: няколко от тях доста важни с министъра на енергетиката, на няколко пъти няколко срещи, на които според мен успяхме да придвижим някои въпроси напред и ключова среща с министър-председателя на 28 ноември, в която участваха и повечето колеги около масата или поне от организациите, които са представени в НСТС, и ключовите представители в този сектор, както и Парламента.

На тази среща, припомням, бяха приети някои важни решения. На първо място, ТЕЦ-2 да излезе на пазара веднага. Това стана буквално още на следващия ден след срещата ни на 28 ноември при премиера. След това недопускането до пазара на нови централи, които да ползват преференции. Смятам, че всички го изпълняват и ще го изпълняват и за напред. Министерство на енергетиката да задейства процедура за увеличение на капитала на ТЕЦ-2. Това беше решение от тази среща и се надявам час по-скоро да се случи, преди ТЕЦ-2, за съжаление, да влезе в

режим на ограничения в състоянието, в което се намира. Всички ние смятаме, че това е спешна мярка, която трябва да се случи буквално в следващите седмици и се надявам министърът на енергетиката като принципал да осигури този процес и това решение, което беше взето на 28 ноември.

Припомням, че освен това, това, което се случи междуременно – безсрочната дерогация за държавния ТЕЦ по повод на емисиите – добрата новина, която всички ние знаем от края на миналата година, и че министерството разработва тази прословута енергийна стратегия 2030-2050 година, която за съжаление не видяхме в края на миналата година, както беше поет ангажимента от министъра при наши срещи във времето назад, както и други проблеми, които ще маркирам в хода на изложението, което ще направя по Декларацията.

Бързам да кажа, че и срещата ни с моя колега Манолов при президента на Републиката, непосредствено преди Конференцията в Катовице също даде резултат. Правителството и президента взеха една единна позиция по тази тема и защитиха националния интерес. Смятам, достойно в Катовице, защото тя касае недопускането за ожесточаване на емисиите към въгледобива и като цяло енергетиката, която е базирана на местни въглища.

За мен, обаче, е важен въпросът и оттук ще започна, тъй като той е един от най-важните според мен, касаейки бъдещето на въгледобива и добива на електроенергия от местни въглища, заемането на позиция на България, заедно с някои други държави по т.нар. механизъм за статут на въглероден неутралитет. Знаем, че много приказки бяха изприказвани, много въпроси бяха коментирани и мисля, че всички знаят, че България не е нетен замърсител и националното ни

достойнство и възможността в следващите месеци, в предвид на очакванията за промени на европейско ниво от май насетне, изисква България да заеме интензивна, енергична и категорична позиция в подкрепа на някои държави, особено от Изтока, които започват все по-категорично да налагат подобен подход за възможен в европейския формат и семейство, независимо от ангажиментите, които е поел Европейския съюз с Парижкото споразумение, а именно всяка държава да бъде гледана сама за себе си като се прилагат изискванията към нея и всичко, което в момента действа към нашата държава да бъде съобразявано с това, колко емисии изпускате и колко неутрализирате през нашите зелени пояси.

Това за мен е първия въпрос, който макар и да го няма в нашата Декларация е изключително записан и трябва държавата час по-скоро да обсъди, ако искаме да има някакъв шанс изходът от днешния дебат да не бъде само отново да обменим мнения, а да заложим някакви предложения, макар и провокативни, макар и някои от тях и доста радикални, но ние смятаме, сигурен съм, че и колегите от „Подкрепа“, че е дошло времето за радикални стъпки, както на национално ниво, така и на европейско, за да защитим нашата национална сигурност. Енергетиката като цяло ние я разглеждаме като такава и можем всички ние да обосновем достатъчно добре и ясно, защо това е така.

В тази връзка бъдещето, което миньорите и енергетиците от комплекса „Марица Изток“ поискаха, държавата да разпише най-късно до края на месец февруари, а той е след няколко седмици, т.е. няма толкова много време, е втория въпрос или производния въпрос на това, как ще гарантираме надеждни, сигурни и на приемливи цени енергийни доставки от нашата система, а не от внос, който виждаме, че в много

случаи е с по-голяма цена. За вчерашния ден, например, говоря за него конкретно, или за онзиденшния, пък и за днешния, в който на борса очевидно стават някакви катаклизми, които сигурно колегите, които повече разбират ще коментират.

В Декларацията, която стои пред Вас, ние се опитваме да намерим балансирания подход, как, защитавайки и гарантирайки бъдещето на енергетиката от една страна, от друга страна да намерим баланса индустрията на България, икономиката като цяло и домакинствата да получат енергия на приемливи цени и с надеждност на доставката, както подчертавам многократно. За нас Регулаторът тук има ключова функция и в първите две точки, ако забелязвате, в Декларацията ние визираме Регулатора, т.е. ние смятаме, че КЕВР трябва да има и да му се дадат повече възможности, Парламентът да му даде повече възможности, да бъде по-активен при наблюдението и оценката на предизвикателствата на пазара и своевременна интервенция, т.е. намеса на Регулатора в кризисни ситуации. Не знам дали е нормална цена за ден напред, на която в определен момент се продава мегават час за 283 лева, при положение, че същия ден в Германия, пиковата мощност се продава за по-малко от 50 евро. Т.е. има, очевидно, редица проблеми и причини това да е така. Аз не казвам, че няма. Още повече, че това е моментно състояние на пазара и се надяваме да не е устойчиво във времето напред, но въпреки всичко смятаме, че Регулаторът трябва да бъде снабден с повече възможности за интервенция при подобни ситуации.

В тази връзка втора функция или втора допълнителна роля на Регулатора виждаме в една по-своевременна и по-честа възможност за преразглеждане на добавката „задължения към обществото“ заедно с регулаторния преглед, който той прави на цените в сектор „Енергетика“ и

смятаме, че той трябва да бъде на тримесечна база, а не както е сега. По този начин със сигурност тя ще бъде, добавката имам предвид, много по-актуална към съответния момент и съответно към ценовото равнище на сектора в България.

На трето място смятаме, че всички дългосрочни договори за индустриални потребители би трябвало да бъдат сключвани на енергийната борса. Смятаме, че по този начин дългосрочните механизми, за които говорим, трябва да включат и тези, които надвишават една година. Подобни договори, поне индустрията настоява отдавна за това, сме наясно, че има вече такива, но за нас би трябвало всички да минат оттам. Освен, че всички производители вече са на борсата, от 1 януари, за съжаление аз лично не видях, как това влияе върху ценовото равнище, може би ще го видим в следващите дни. Надяваме се наистина да задейства пазарния механизъм, както се очакваше и обещаваше от ключови фактори, в т.ч. председателя на Комисията по енергетика в Парламента и всички икономисти би трябвало да очакват това движение надолу, но като че ли все още това не се случва или поне не с тези темпове, които искаме да видим.

В последните две точки на нашата Декларация ние смятаме, че трябва да се предприемат защитни механизми. Компенсаторни механизми, както за индустрията, така и за всички енергийни производители. Това, с което започнах – безумния за нас и при това непазарен ръст на цените на емисиите. Всички знаем, как се определя тяхната цена. Тя няма нищо общо, според мен, с пазара. И всички останали непазарни тежести, които тежат на енергийните дружества. Мисля, че всички разбираме, какво казваме в момента, да не утежнявам

повече изказването си, няма да влизам в детайли. Ако се налага в дебата ще обясня, какво имаме предвид.

Ние смятаме, че еднакво се нуждаят от защита, както енергопроизводители, така и индустриалните потребители. Като цяло имаме и визия в тази посока, макар че вече част от индустрията е защитена в действащия механизъм.

Накрая естествено трябва да помислим, според нас, и за населението. И към настоящия момент сме свидетели, както казах вече, за опити за спекулации на пазара на електроенергия. Аз не знам, кой движи това и дали това е нормално? Може би Регулаторът трябва да каже. И затова казахме, че трябва повече функции, ако не му стигат, законови правомощия имам предвид, но със сигурност подобни спекулации, ако продължат прекалено дълго те от една страна, всички разбираме, ще доведат и до промени в регулирания пазар, което никак не е желателно и неприемливо за нас от 1 юли, но дори и преди това могат да доведат до спекулативни ръстове на стоки и услуги, които много от търговците в икономиката винаги обуславят с „видите ли повишени цени на електроенергия някъде“, независимо, че те нищо общо нямат, често нямат, с тяхната конкретна дейност.

Обаче, като цяло трябва да си даваме сметка, и с това завършвам, че състоянието в момента на енергоносителите и най-вече на цената на ден напред, като цяло, и нейната нестабилност влияе изключително негативно върху икономиката. Предприятия затварят, на много места вече се обуславя отказ от увеличение на заплати с това, че не е ясно, какво става с цените на електроенергията и как те отгук-нататък ще влияят върху себестойността и конкурентоспособността на даденото производство и това няма как нас да не ни вълнува. Да не говоря, че

всички останали обществени потребители, които са в режим на ниско напрежение, имам предвид малките училища и болници, и всички останали като цяло потребители също според нас трябва да имат яснота, как през годината ще се движи тока за техните нужди, както и за населението като цяло, за което вече говорих.

Уважаема госпожо председател, ние смятаме, че с тези 4-5 направления, които отворихме или опитваме да отворим отново дебата, който не е спирал, както казах в самото начало на своето изказване и стана особено интензивен през последните месеци на миналата година, даваме своя принос за това всички колеги да имат платформата, основанието и желанието, убеден съм, че го имат, но и общата отговорност да намерим час по-скоро приемливите, някои от тях може би болезнени, но навременни и спешни, ако трябва решения, така че енергийния пазар, от една страна да бъде предвидим, наистина като цяло. Производителите на електроенергия да бъдат в пазарни условия, а не сложени на масата в ъгъла. От друга страна всички потребители да имат яснота и предвидимост за техните ценови равнища и сигурност на доставките на електроенергия, в т.ч. и домакинствата.

Благодаря.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря Ви господин Димитров.

Господин Загоров, заповядайте!

АЛЕКСАНДЪР ЗАГОРОВ: Добър ден на всички и честита нова година – да сме живи, да сме здрави и социалният диалог наистина да бъде резултатен.

Това, което аз се питам, аз съм представител на Конфедерация на труда „Подкрепа“ днес, е следното: какво можем да направим в рамките на Националния съвет за тристранно сътрудничество с днешна

дата, за да компенсираме всичко това, което се случва в индустрията заради странно високите цени на електрическата енергия? Какво можем да направим днес тук като членове на НСТС, за да подобрим работата на дружествата, които произвеждат електрическа енергия и, примерно, миннодобивните предприятия, които са свързани с тях? Какво можем да направим, за да подобрим, защото аз съм синдикалист и си задавам този въпрос, състоянието и перспективата на работещите в предприятията, които консумират скъпа електрическа енергия и, съответно, тези, които я произвеждат, но я продават на сравнително ниски цени? Защото знаем, че продажната цена от предприятията, които произвеждат електроенергия не е висока, а предприятията, които купуват електроенергия я купуват на много високи цени. И понеже синдикатите са едни огромни мрежи от хора, които са и потребители, задавам си въпроса: как след време всичко това ще повлече и в каква посока цените на електроенергията за бита?

И нямам много ясни отговори, но тези въпроси трябва да се поставят. Аз съм изключително доволен, че две години след нашето предложение да се направи специализиран орган за тристранен диалог в областта на енергетиката към НСТС, защото процесите в електроенергетиката и енергетиката като цяло са динамични, започва да добива контури. Ето, стана дума и вече сме на заседание, където дискутираме проблемите с продажбата на електроенергия.

Доволен съм, че две години след като написахме много ясни декларации, заедно с колегите от Конфедерацията на независимите синдикати в България, част от тези въпроси вече влизат в дневния ред на НСТС, а тук е мястото, където трябва да получим някакво разбирателство. Сигурен съм, че на много от присъстващите темата е някак си едностранно близка, малко са хората, които биха я обхванали в

цялата ѝ проблематика, но при нас сигналите идват от всички посоки и синдикалния барометър, защото синдикатите са барометър, показва, че положението става недопустимо високо. Ние имаме невероятни проблеми с възможностите да увеличим работната заплата дори в предприятия, които имат ресурс за това, защото те не могат да прогнозират своите разходи за електроенергия, и за други разходи става дума. Не можем да предвидим, как ще влияе това върху бюджетните организации, защото едни предприятия, които са чисто на бюджет не могат да направят добра прогноза, какъв бюджет, каква част от бюджета им ще отиде в разход за електроенергия.

Ние имаме огромни проблеми. Това нарушава балансите помежду ни, нарушава възможностите за колективно трудово договаряне, за социален диалог, за разбирателство, т.е. влияе отрицателно на индустриалните отношения във всяка една посока. Затова съм благодарен, че темата беше възприета като обща тема, която да дискутираме. Благодарен съм на всички, които се отзоваха на Вашата покана и затова, че Вие направихте толкова широк форум.

Благодаря Ви. Още веднъж с пожелание за весела и щастлива, здрава и успешна нова година.

Мисля да свърша до тук. Благодаря.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря Ви, господин Загоров.

Колеги, ще Ви помоля, тъй като формата е много широк да направим някакво ограничение на времето на изказванията. Горедолу да се лимитираме в рамките между 3 и 5 минути, за да може повечето от участниците да вземат отношение.

Благодаря Ви.

Господин Велев, заповядайте!

ВАСИЛ ВЕЛЕВ: Благодаря Ви госпожо председател. Присъединявам се към пожеланията за спорна година.

Ние в същност посрещаме новата година с темата, с която изпратихме старата. На 20 декември м.г. имаше подобно обсъждане в Комисията по енергетика в Парламента. За съжаление нещата не се промениха много от тогава.

Ситуацията е ненормална. Към онази дата ние констатирахме, че имаме с 51 процента по-висока средна цена на пазара „ден напред“, отколкото година по-рано. Тези 51 процента или 45 лева за мегават час не могат да бъдат обяснени с ръста на цените на квотите. Той е много по-малък и освен това засяга много по-малък сектор от целия пазар.

Очевидно има и други причини. Част от тези причини са недоброто управление на държавната енергетика и най-вече на НЕК. Иначе, как можем да си обясним, че за същия период миналата година ТЕЦ-1 и ТЕЦ-3 са продали 660 хиляди мегаватчаса по-малко са произвели и продали, отколкото година по-рано. Ако тази енергия, чрез умело управление беше произведена и чрез ВЕЦ-овете беше подавана в пиковите часове това са още 330 мегавата всеки ден.

За да предпазя някои енергийни експерти от сравнение с другите борси нека веднага да кажем, че не е коректно да се сравнява цената на нашата борса с цените на останалите борси без да се добавя към цената на нашата борса на задълженията към обществото или поне разликата, която формира при нас, американските централи и ВЕИ-тата, които нито една държава наоколо няма такава добавка за скъпа енергия от ВЕИ-та. Т.е. ние трябва да добавим една немалка сума към нашата цена на борсата и тогава да я сравняваме с околните. Но, и без да добавяме тази сума тя пак в момента е по-висока отколкото е при

околните борси и ние сега имаме внос на енергия, а не износ. Това е абсолютно ненормална ситуация. Евтината енергия, която сме изнесли занаяпред, сега обратно я купуваме скъпо.

Пламен Димитров очерта последиците. Всичко това е точно така. Там, където цените могат да се прехвърлят върху продуктите – стоки и услуги, ще се прехвърлят. Това ще доведе до инфлация, т.е. до обедняване на хората. В крайна сметка със същите пари ще могат да купят по-малко. Там, където не може да се прехвърли, защото са международни, световни пазари и има дългосрочни договори ще доведе до ограничаване на производството.

При всички случаи ще се яви задържащ фактор за ръста на доходите. Т.е. парите, които трябва да платим като увеличение на заплатите ще ги платим като увеличена цена за електропотреблението.

И несъмнено, вън от всякакво съмнение едно такова увеличение в такъв дълъг период на свободния пазар на цената на електроенергия няма как да не се прехвърли на регулирания пазар, т.е. на домакинствата.

Причините за нас и съответно търсенето на решение, и то неотложно, а не в далечното бъдеще, стратегически, са свързани с увеличаване на предлагането. Увеличаване на предлагането, засилване на контрола на КЕВР за спекулации на борсата. И, ако се огледаме назад, не че можем да променим миналото, но за да не се повтаря то, много е важно как се управлява държавната енергетика. 72 процента, казахте на дискусиата в Комисията по енергетика, че формират на свободния пазар трите дъщерни дружества на БЕХ, АЕЦ, ТЕЦ-2 и НЕК. Това е господстващо положение на пазара. От поведението на БЕХ до голяма степен зависи ситуацията. От поведението на БЕХ и от поведението на КЕВР като регулатор, който трябва да санкционира лошите практики.

Като капак на всичко това ние имаме и закъсняване с прилагането на европейските политики за компенсиране на увеличаването на енергията в резултат на други европейски политики за опазване на околната среда. Имам предвид ВЕИ-тата и когенерациите.

Всичко това води до ненормалната ситуация, че ние имаме неконкурентна цена на електроенергия за българската индустрия. Ние в същност правим абсолютно безобразие като способстваме за снабдяване с евтин ток на нашите преки конкуренти. Ние изнасяме суровина евтино, електроенергията е суровина, за нашите преки конкуренти, с които на световните пазари се конкурираме и сме доволни от това, че се е увеличил износа с 40 процента. А в същност потреблението в страната, въпреки ръста на brutния вътрешен продукт с над 3 процента, е паднало с 3 процента. Т.е. ние нямаме по-голямо потребление, нямаме по-голямо производство, нямаме никакви извънредни действия, които биха обяснили един такъв продължаващ вече с месеци, не със седмици, на свободния пазар на електроенергия. Ето – 207 лева е за днес средната цена, не пиковата.

Колегите от КНСБ трябва да бъдат поздравени за това предложение. То има пряко отношение към темата, към дневния ред, към функциите на Тристранния съвет, защото той разглежда трудово-правни, осигурителни отношения, доходи и свързани с тях въпроси. Този въпрос е пряко свързан с доходите на хората. С реалните доходи на хората.

Благодаря.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря Ви, господин Велев.

Господин Бранков!

ДИМИТЪР БРАНКОВ: Уважаема госпожо председател, уважаеми социални партньори да се присъединя към пожеланията за много здраве и за успехи на всички нас през тази година.

Представили сме макар и кратко становище, по-скоро предложение по дебата. Също се присъединяваме към поздравленията към КНСБ, че успяха да ни съберат в този формат. Аз лично съм бил, назад във времето, свидетел на много по-интензивни разговори в рамките на НСТС по темата „Енергетика“.

Искам да започна с това, че корените на наличните проблеми ги виждаме доста назад във времето. Ще спомена действащата енергийна стратегия, приета през 2011 г. Много пъти сме взимали, но и сега взимам повод да спомена. Тя беше приета без да бъдат отчетени уникалното положение на страната, ако щете в глобален аспект. България е страната с най-голямо съкращение на емисиите на парникови газове спрямо базовата година по Протокола от Киото 1988 година – над 50 процента съкращение. И независимо от европейските политики, които амортизираха този негативен ефект за цялата икономиката, за потреблението, за бита, в малка степен обаче бих казал, не успяхме да се възползваме от много от възможностите. Само ще спомена т.нар. антикризисни мерки, при които Камарата предлагаше ускорена продажба на добри цени на т.нар. предписани емисионни единици. Т.е. възможността така, както направиха Чехия, Полша на държавно ниво да придобием средства, които да бъдат използвани за структурни промени в енергетиката.

Действащата енергийна стратегия практически е разписана върху макроикономическа рамка писана в Атинския технически университет, т.нар. модел ПРИМЕС, при среден ръст на brutния

вътрешен продукт за изминалия период под 2 процента, практически. Изключително неамбициозно от гледна точка на ускорено обновяване на мощности, от гледна точка на инвестиции в нови мощности, изключително амбициозни цели за намаляване на общата енергийна интензивност на икономиката, изключително амбициозни цели за налагане на ВЕИ при едни цени, само ще спомена, че някои от тях стигаха в диапазона 40 пъти по-високи изкупни цени от цените на АЕЦ „Козлодуй“. Така че, за нас е безспорен факта, че действащата стратегия практически не позволи една по-ускорена и една по-разумна либерализация на пазара.

Тук е мястото да добавя, често говорим за енергийна бедност, най-вече синдикатите, и в момента България, тъй като имаме много критики на необходимостта от нови мощности в нашата икономика, и в момента потреблението в бита средно на човек от населението в България е 2 пъти по-ниско от средноевропейското потребление на човек в бита. И, ако ние искаме да конвергираме към средните нива на доходи и производителност в Европейския съюз това няма как да стане само по номинални показатели като БВП и на глава от населението, то трябва да стане и по основни натурални показатели в т.ч. и енергийно потребление.

Именно поради тази причина и в становището, което сме дали, последната точка, част от колегите преди мен също засегнаха въпроса, ние настояваме проекта на Национална енергийна стратегия до 2030 година да бъде публикуван, колкото се може по-рано и да бъде осигурено, колкото се може повече време за обществено консултиране, за произнасяне на експертната общност, на заинтересованата индустрия, на потребителите от бита, така че да ограничим макар и в бъдеще време възможните негативни последици.

Дали сме някои предложения, които се надяваме в експертен план да бъдат обсъдени. Много важно е, разбира се, с какво крайно становище ще излезем от днешното заседание. За нас много важно е също така да чуем експертите в отрасъла, техния поглед върху сегашната ситуация и това, което колегите преди мен говореха за това изключително високо равнище на цени, което българската икономика и българската промишленост не могат да си позволят. Колегите преди мен бяха убедителни в това отношение.

Благодаря.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря Ви господин Бранков.

Господин Симеонов! Ще помоля само да се придържате към времето.

Благодаря.

ЦВЕТАН СИМЕОНОВ: Добър ден и от мен.

Уважаема госпожо вицепремиер, уважаеми дами и господа министри, уважаеми колеги искам на всички също да пожелаая здрава и успешна 2019-та година.

Улеснен съм от това, което казаха колегите, така че по всяка вероятност ще се събере в регламента, който си поставихме и приехме.

Не искам да пропусна възможността да приветствам КНСБ за ангажираността с един толкова важен проблем за страната. Удовлетворени сме от тяхната креативна роля в случая.

Няма да влизам в детайли, защото не е работа на социалните партньори да дават предложения, как да се поддържа системата на електроснабдяването в България и как доставките на електроенергия да бъдат в рамки, които няма да вредят на изпълнението на договорите на бизнеса. Факт е, че цените с едно намерение да се дадат на борса и да се

взимат от борсата, да се купуват количества имаше обратен ефект – на скок в цените. Двойно, тройно, а договорите са разписани и подписани при съвсем други условия.

Затова аз съм нетърпелив да чуя от държавните органи и фирми, какво мислят те и с какви методи, средства и мерки смятат да въведат нещата в нормалните им рамки. Ясно е, че ако на една борсова стока цената и скача, елементарно е да се осигурят количества на тази борса и да може да се намери точния баланс между цена и качеството на стоката.

Дали това ще стане с увеличаване на производството? Дали това ще стане с ограничаване на износ? Дали това ще стане с някакви други мерки - с ограничаване на участието в борсата, с оглед да не се допускат спекулации, да не се допускат картелни споразумения макар и задкулисно? Дали ще се допускат на борсата като участници само производители на електроенергия и консуматори, за да се ограничи възможността за посредничество? Дали в определени случаи ще излезе по-изгодно да се внася електричество, което също да се предлага на фирмите?

Очакваме компетентните държавни органи, на които това е задачата, пропуснах да кажа, че разчитаме на това, че контролните органи дали с увеличаване на правомощията на КЕВР или по друг начин, също ще им бъде създадена обстановка да изпълняват своите функции. В крайна сметка, очевидно, че с днешното заседание няма да изчерпаме въпроса, ние сме готови винаги да се включим в обсъждането на определени мерки, но очакваме тези мерки да бъдат предложени от компетентните министерства и държавни институции.

Благодаря.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря Ви господин Симеонов.

Госпожа Йосифова!

КОНСТАНТИН СТАМЕНОВ: Ако позволите аз ще говоря.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Господин Стаменов? Да, добре.

КОНСТАНТИН СТАМЕНОВ: Благодаря Ви.

Аз също ще бъда кратък, защото колегите бяха доста изчерпателни. Ще допълня само неща, които според мен не бяха споменати.

Стигаме до парадокс – в България цената на едро да е равна на цената на дребно. Няма такава държава в Европейския съюз! Няма държава в света, където цената на едро да е равна на цената на дребно! И ще Ви дам пример: в Европейския съюз цените на дребно се различават спрямо цените на едро с 1 до 2 пъти или 1 до 4 пъти. Три пъти по-високи са цените на дребно, отколкото цените на едро.

Разбира се, тук се водят социални политики от години. През цената на електроенергията трябва да се мисли механизъм, част по-скоро да се прекратят и да се въведат механизми за енергийно бедни семейства и цената на електроенергията наистина да бъде определена по пазарен принцип, а не по административен.

Също така искам да спомена, че енергоинтензивните индустрии в България се конкурират с такива индустрии в целия свят. Давам пример: България произвежда около 50 милиона евро брутен вътрешен продукт, съседната нам икономика – Турция, произвежда 900 милиарда долара! Ние произвеждаме – 50 милиарда евро! Разбира се, може да видите какво е съотношението и в никакъв случай нашите турски конкуренти не купуват по-скъпа електроенергия, отколкото нас. В това може да бъдете сигурни.

Няма как една икономика да расте, да инвестира, да оцелява и да създава брутен вътрешен продукт, ако цената на суровината електроенергия не е в нормални равнища. Ние в момента купуваме на високи ценови нива, отколкото страните от Западна Европа, страните от региона и това не е нормално.

Така че, наистина тук въпросът не търпи отлагане.

Едно допълнение. Господин Велев спомена, че изоставаме по държавните помощи за кафявата енергия, също така не са въведени и държавни помощи за компенсиране на енергоинтензивната индустрия за посъпването на електроенергията в резултат на въглеродните емисии. Това, между другото поздравление към колегите от КНСБ, го има и в тяхната Декларация и им благодаря от името на КРИБ за повдигане на темата.

Благодаря Ви.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря Ви господин Стаменов.

Господин Гълъбов!

ГЪЛЪБИН ГЪЛЪБОВ: Уважаема госпожо председател на НСТС, уважаеми колеги Съюзът за стопанска инициатива по принцип последен се изказва, така че бих искал да се присъединя към повечето от нещата, които преждеговорещите споменаха.

Поздравления, разбира се, на КНСБ за материала и предложенията, които дават. Единствено бих искал да се прецизират. Дали е възможно в условията на пазарна икономика предложението по т.3 – да бъдат задължени и потребителите, и производителите задължително да минават сделките през борса?

И разбира се, сме готови да участваме на експертно ниво при всички разговори, които са по отношение на балансирането на

енергийната система, която по принцип е с множество влияния, и върху потребители, производители и съответно граждани и домакинства.

Благодаря Ви.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря Ви господин Гълъбов.

Продължаваме с дискусията.

Господин Кънев, предлагам Вие да вземете думата. Какво ще кажете по въпроса?

ПЕТЪР КЪНЕВ: Аз доколкото разбирам ние с г-н Добрев сме поканени да изслушаме и да видим, какво ще правим нататък, защото ние сме и последното звено във веригата законодателни промени.

Аз не знам, какви в повече допълнителни правомощия трябва да даваме на г-н Иванов, но тук с Делян коментирахме, че може би трябва да отнемем част от КОНПИ и да ги дадем на Иванов.

Шегата на страна, но ние очакваме нещо конкретно като предложение, затова по-скоро ние ще слушаме и ще чакаме предложение от изпълнителната власт.

Така ли е господин Добрев?

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Господин Добрев!

ДЕЛЯН ДОБРЕВ: Аз подкрепям г-н Кънев. В същност през последните няколко години променихме Закона за енергетиката и направихме така, че Регулаторът да е независим, избран от Парламента, нито една партия няма мнозинство в него. Миналата година, благодарение на подкрепата на финансовия министър дадохме на КЕВР финансова независимост. Приехме текстове свързани с разследване на пазарни злоупотреби, ако има такива и т.н. Т.е. независими са откъм политиките, независими са откъм бюджета и имат възможности да увеличат административния си капацитет и т.н.

Така че, по отношение на първа точка, свързана с даване на възможност на Регулатора за интервенции в кризисни ситуации и такива текстове има. И такива текстове има, които позволяват на Регулатора в рамките на три месеца, ако забележи някакви кризисни ситуации или някакви разминавания в прогнозните стойности, които той самият е определил да вземе, да предприеме коригиращи действия.

Казвайки това не намерявам нищо на Регулатора. Точно обратното – подчертавам, че Регулаторът е независим и никой от нас не трябва да се бърка в работата на Регулатора.

Разбира се, ако има нужда от допълнителни промени в Закона за енергетиката, текстове, които биха могли да успокоят ситуацията ние сме готови да ги направим. От всички страни можем да се захвърляме със стойности на електроенергията за различните дни. Днешната ние с г-н Пламен Димитров започнахме още на влизане. Защо в Германия тока за днес бил по-евтин отколкото в България? Всъщност, днес в България е, може би, един от тези пет дни в годината, когато това ще се случи. В останалите 360 дни ще е точно обратното. Така че, истината е по средата. Има стойности за средните цени през цялата година, министърът предполагам ще ги каже, всеки може да се запознае с тях.

От това, което чух от всички изказали се до момента и аз се присъединявам по средата на своето изложение към пожеланията за успех и здраве през настоящата година.

Но, това, което чух от всички, които се изказаха до момента увеличаването на капитала на ТЕЦ-2 безспорно е най-спешната мярка. Това го говорихме още ноември месец. Ако има възможност...

РЕПЛИКА: От данъци.

ДЕЛЯН ДОБРЕВ: Не. Не, нито пари от данъци, нито допълнителни пари от холдинга или от някъде другаде не са необходими.

Ако има възможност за увеличаване на капитала на ТЕЦ-2 това е хубаво да се свърши в най-скоро време. Разбрах, че има подготвена Енергийна стратегия, не е представена. До края на февруари някакъв план за бъдещето на Маришкия басейн. Това са все неща, които са хубави и е хубаво да се случат.

Подкрепяме излизането на ВЕИ с над 1 мегават на борсата. Мисля, че беше споменато от г-н Велев. Това ще се случи със следващите промени в Закона за енергетиката. Те сега са над 4 мегавата и това е интересна статистика, от вчера имам, че 26 процента от енергията, продадена вчера на пазара „ден напред“ е точно от такива производители. Т.е. $\frac{1}{4}$ от тази енергия за днешния ден е била от тези производители и сега може да направим следващата стъпка – след като мина една година откакто въведохме тези нови правила за големите обекти над 4 сега може да го направим за над 1.

Както и по-голям процент от цената се формира на пазарен принцип, а не на административен. Господин Стаменов го каза. Това е много правилно формулирано, защото от крайната цена на електроенергията по-малко от 50 процента е самата енергия. Останалите са компоненти, които по един или друг начин се определят административно. Част от тези компоненти няма как да не бъдат определени административно, например мрежовите услуги, защото такива са европейските правила. Така е не само в Европа, така е в целия свят. Но, хубавото на модела, който Регулаторът прилага в последните 3-4 години е, че той се самобалансира, т.е., когато е по-висока цената на енергията, както се оказва през последната една година, това означава, че

Фонда за гарантиране на енергийната сигурност, който плаща разликите между преференциалните цени и постигнатите на борсата ще има по-малко разходи. Тези по-малко разходи генерират и вече са генерирали съществен излишък в самия Фонд.

Регулаторът при следващото определяне на цените от 1 юли ще вземе предвид всичко това, което се е случило и този излишък, който е генериран ще се използва, защото това е модела, ще се използва за намаляване на една от тези компоненти „задължение към обществото“, която в момента е най-високата компонента. Тя е 38 лева от крайна цена на електроенергията. Да кажем около 180 лева, т.е. 40 от 180 или 25 процента, повече от една четвърт са този административен компонент. Т.е. по-високата цена води до по-малки разходи на Фонда, оттам се трупат излишъци и тези излишъци се използват, за да се намали тази административна компонента „задължение към обществото“, което ще балансира ефекта от по-високата цена на електроенергията. И вероятно излишъкът, който се генерира във Фонда почти на 100 процента ще покрие по-високите цени, защото това е смисъла на модела.

Благодаря.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря Ви господин Добрев!

Министър Петкова, заповядайте!

ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА: Благодаря, първо на свой ред и аз бих искала да пожелаая една успешна, спокойна и добра нова 2019-та година и да Ви пожелаая здраве и да благодаря за тази дискусия, за този дебат именно в този формат, защото само в рамките на формат правителство, бизнес, синдикати и парламент ние наистина можем да намерим решение на всеки един въпрос. Както стана ясно от тезите, които бяха изказани до този момент в енергетиката винаги има въпроси,

които си заслужава да бъдат обсъдени, трябва да бъдат обсъдени, просто защото енергетиката е такъв отрасъл, който касае всеки един от нас, касае неговия бизнес, касае хората като битови потребители, поради тази причина е изключително важно да обсъждаме всички наболели въпроси и теми в областта на енергетиката именно в рамките на такъв формат, да можем да си кажем нещата такива каквито са и да търсим решение. Тъй като на няколко пъти в изказванията на колегите, които говориха преди мен стана дума за енергийната стратегия, стана дума за Интегрирания план „Климат, енергетика“ аз тук бих искала да внеса едно пояснение. Знаете, че миналата година беше направена промяна в Закона за енергетиката и съгласно тази промяна правителството, министъра на енергетиката има ангажимента до месец ноември 2019 година да внесе в парламента новата енергийна стратегия на Република България, която ще бъде до 2030 година с хоризонт до 2050 година.

Междувременно в европейското законодателство настъпиха промени свързани с регулацията в областта на енергетиката и беше приет регламента свързан с управление на енергийния съюз и съгласно този регламент, който е в сила от 24 декември миналата година е указано, че всяка една държава членка трябва да изработи свой интегриран план „Климат, енергетика“, който интегриран план трябва да бъде съобразен изцяло с всички европейски правила и директиви и всички европейски позиции, които са приети в тази посока по отношение на енергийна ефективност, по отношение на дял на възобновяемите енергийни източници в крайното брутно потребление и други показатели свързани с енергийната сигурност и с енергийната ефективност, така че всички тези показатели трябва да бъдат взети предвид и да бъдат транспонирани в

този Интегриран план „Климат, енергетика“ на всяка една държава членка.

В рамките на днешния ден този интегриран план ние сме го подготвили и това на практика ще представлява и енергийната стратегия на България. Този интегриран план е факт и ние днес ще го изпратим в Европейската комисия и до края на днешния ден е този срок, който съответно е поставен. До юни месец 2019 година Европейската комисия трябва да върне коментари по Интегрирания план „Климат, енергетика“, той е само проект.

На последното заседание на Министерския съвет беше представен и в рамките на Министерския съвет основни акценти от интегрирания план и до края на 2019 година след направените корекции и бележки от страна на Европейската комисия този план трябва да стане факт. Той на практика ще препокрива и препокрива и новата енергийна стратегия на България тъй като тя няма как да се различава от това, което ние сме определили като основни акценти в Интегрирания план „Климат, енергетика“.

В момента, в който ние изпратим този интегриран план в Европейската комисия трябва да посочим линк, на който е качен този документ, така че в момента, в който изпратим интегрирания план ще бъдете информирани за този линк, така че ще имате възможност в рамките на следващите три, четири месеца да предоставите своите мнения, становища, бележки и коментари. Ще бъдат направени и обществени обсъждания, така както предвижда нормативната уредба, когато става въпрос за такъв тип документ и ще се радвам накрая в края на 2019 година да можем да се поздравим с една енергийна стратегия, която на първо място изпълнява изцяло европейските правила и посока в

областта на енергетиката и от друга страна защитава нашите национални интереси и гарантира нашата енергийна сигурност.

В изказването си господин Димитров постави въпроса с бъдещото на въгледобива и ние наистина и в края на миналата година и периодично правим срещи с колегите от синдикатите и там сме имали възможност да обсъждаме това, което смятаме наистина за важно от гледна точка на запазването на въгледобива в България и това е наистина една много важна тема, защото именно въгледобива, именно централите, които произвеждат електрическа енергия от въглища са основна базова мощност в българската електро енергетика, мощност без която ние не бихме могли да гарантираме нашата енергийна сигурност, поради тази причина това, което е предвидено в Интегрирания план „Климат, енергетика“, съответно и в енергийната стратегия е запазване на този тип мощности. С тяхната работа до 2030-та с хоризонт до 2050-та, разбира се при стриктно спазване на екологичното законодателство в рамките на Европейския съюз.

Така че, това е основният акцент. Предвидили сме в интегрирания план увеличаване дела на възобновяемите енергийни източници в крайното брутно потребление да достигне 25 %.

Европейската комисия смята, че този процент не е достатъчно амбициозен, но ние трябва да отчетем и нашите национални специфики и не дотам добрия опит, който имаме в миналото със стимулирането на този тип производители на електрическа енергия и поради тази причина ние сме заложили до 25 % от крайното брутно потребление, като категоричната ни визия е, че оттук нататък няма как да има стимулиране на този тип производители на електрическа енергия чрез цената. Те трябва да изградят своите мощности изцяло на пазарен принцип и да

реализират енергията изцяло на пазарен принцип. Така, че това са основните акценти от Интегрирания план „Климат, енергетика“, с който вие до броени дни ще имате възможност да се запознаете, ще ви информираме за сайта, на който този документ, ще бъде качен, защото знам, че той е изключително важен и той ще определи бъдещото на енергетиката в следващите десет години и хоризонт до 2050 година.

По отношение на пазара на електрическа енергия, говорим за свободния пазар на електрическа енергия, тъй като господин Стаменов, постави въпроса, че има един парадокс, че цената на едро и цената на дребно, цената на дребно е по-ниска от цената на едро. Само да обясним всъщност, че такива две различни цени няма. Ние на практика говорим за два пазара – регулиран пазар и свободен пазар.

Регулираният пазар, както всички знаем има една определена функция и тя е свързана с това да защити обществения интерес и чрез регулиране на цените на електрическата енергия да даде възможност наистина на битовите потребители и на малкия бизнес, които оперират на регулирания пазар да могат да бъдат защитени от определени флуктоации в цените и просто да има определена предвидимост по отношение на тях.

По отношение на свободния пазар ситуацията е доста по-различна. Вие знаете, че съобразно европейските регламенти и правила това наличие на регулиран пазар постепенно трябва да изчезне и това на практика означава либерализацията на пазара, тогава когато цената и за битовите потребители и за бизнеса бъде една така, че имаме цени за регулиран пазар и цени на свободния пазар. Тъй като тук сме се събрали да коментираме цените за свободния пазар може би трябва да кажем следното.

От миналата година има промяна в Закона за енергетиката и тя е много ясна и категорична, още една стъпка към либерализацията на пазара на електрическа енергия в България, на пълната му либерализация, и тя е свързана с това, че всеки един производител на електрическа енергия над 4 мегавата трябва да продава своята енергия на българската независима електроенергийна борса.

Смея да твърдя, че дружествата от държавната енергетика спазват изключително стриктно този свой ангажимент и понеже стана дума и за това, че тази висока цена, която се получава понякога в определени дни и определени часове, това също е важно да го уточним, е причина едва ли не лошото управление в държавната енергетика. Ще си позволя да не се съглася. Разбира се винаги има какво да се желае. Аз съм далеч от мисълта, че всичко в държавната енергетика е идеално, но повярвайте ми и аз и колегите, изпълнителния директор на БЕХ, колегите от дружествата в рамките на БЕХ полагаме всички усилия така, че да можем да преодолеем определени проблеми, които съществуват много отдавна в сектора. Борим се с наследство от миналото и мисля, че до този момент успяваме да балансираме и да се справим. Разбира се винаги има какво да се желае, винаги има какво още да се оптимизира, но това, което ние правим е да полагаме усилия държавната енергетика да се развива така, както трябва с изцяло на пазарен принцип, така както предвиждат и европейските правила и регламенти.

По отношение на това как се държи държавната енергетика на свободния пазар, да ние разполагаме с най-големите мощности, но такива са даденостите господин Велев, АЕЦ „Козлодуй“ е собственост на държавата чрез Българския енергиен холдинг, ТЕЦ „Марица Изток 2“, също собственост на държавата чрез БЕХ, Националната електрическа

компания също собственост на държавата чрез Българския енергиен холдинг, но всяко едно от тези дружества е самостоятелно и то се държи абсолютно независимо на свободния пазар на електрическа енергия. Това, което ние имаме като ангажименти да изпълняваме към българското общество се съдържа в няколко основни акцента.

На първо място, нашите дружества имат ангажимент към регулирания пазар. Този ангажимент се определя ежегодно от Комисията за енергийно и водно регулиране и на базата на този ангажимент ние трябва да предлагаме определени количества електрическа енергия на регулирания пазар по цена определена от българския регулатор.

За този регулаторен период тези количества, които ние трябва да предложим са 2 милиона 26 хиляди мегаватчаса от страна на АЕЦ „Козлодуй“, 1 милион 187 хиляди мегаватчаса по отношение на ТЕЦ „Марица Изток 2“, Националната електрическа компания има ангажимента да осигури близо 13 тераватчаса за регулирания пазар, тоест трябва да закупи електрическа енергия от съответните производители, които Комисията за енергийно и водно регулиране е определил при съответно определени цени. Има и ангажимент Националната електрическа компания да закупува електрическата енергия от двете американски централи съответно по цените, които са договорени. Имаше ангажимент до миналата година да закупува на преференциални цени и енергията произвеждана от възобновяемите енергийни източници, все задачи, които по своята същност са доста тежки, доста сложни, защото знаете какъв беше дисбаланса години наред НЕК трябваше да купува тази електрическа енергия на цена, която беше доста по-висока от цената, на която НЕК реализираше тази електрическа енергия. За хората от бизнеса вие знаете, че няма как един икономически субект да издържи при

положение, че трябва да купи нещо за 100 лева и да го продаде за 50, няма такава опция. Но така или иначе такива бяха обстоятелствата с поредица от промени в закона, за което благодаря на колегите от Парламента, защото ние имахме подкрепата на абсолютно всички политически партии в Парламента. Успяхме да направим няколко промени в закона, успяхме да създадем Фонд „Сигурност“ на електроенергийната система, които оздравиха системата и станаха един стожер по отношение на енергийната ни сигурност.

Това е по отношение на ангажиментите на нашите дружества към регулирания пазар.

Отделно от това знаете, че преди няколко години успяхме да приключим със споразумение делото, което Европейската комисия водеше срещу Българския енергиен холдинг, т.нар. дело „БЕХ електричество“. В рамките на този процес ние успяхме да постигнем споразумение с Европейската комисия като поехме определени ангажименти.

Първият ангажимент беше свързан с това да създадем борса за търговия с електрическа енергия. Тази борса към днешна дата е факт, като тук говоря за период от 2015 до 2018 година, като това са три години, в които всички ние свършихме доста работа в тази посока и нашата борса между другото като етапи на развитие и като темпове, с които се развива и от страна на ЕК се дава като пример. По това дело ние имаме и един друг ангажимент, който е поет, нашите три дружества АЕЦ „Козлодуй“, ТЕЦ „Марица Изток 2“ и Националната електрическа компания имат ангажимент да осигуряват ликвидност на борсата, на платформа „Ден напред“, която ликвидност се увеличава поэтапно в

следващите пет години. Този ангажимент ние го изпълняваме от 2016 година и ще го изпълняваме до 2021 година.

Към настоящия момент този ангажимент е да осигурят тези три дружества и ние го правим 690 мегавата на всеки час, всеки ден. Тези количества се осигуряват именно от тези три дружества от държавната енергетика.

Отделно от този ангажимент дружествата съобразно своите технологични възможности осигуряват и допълнителни количества за платформа „Ден напред“. И тук искам да отворя една скоба и да кажа следното, понеже се говори изключително много за цената на електрическата енергия на свободния пазар трябва да кажем, че на тази платформа „Ден напред“ се реализират приблизително 10 % от търговията с електрическа енергия в страната, а останалите 90 % са на база на двустранни договори и съответно има един малък процент, който е свързан с търговия на електрическа енергия в рамките на деня. Така че, това по отношение на това доколко, как да кажем, драматично е положението в областта на търговията с електрическа енергия на свободния пазар. И тъй като стана дума за поведението на дружествата на свободния пазар искам само да спомена няколко акцента.

За 2018 година, АЕЦ „Козлодуй“ е провел 127 търга за продажба на електрическа енергия на база на двустранни договори. Това е извън ангажиментите, които ние си изпълняваме за осигуряване на количествата енергия по делото „БЕХ електричество“ – 690 мегавата на всеки час, всеки ден се осигуряват от дружествата от групата на БЕХ.

Всъщност това, което АЕЦ „Козлодуй“ е провел като търгове – 127 търга, от тези 127 търга в 48 от тях няма никакъв интерес по отношение закупуването на електрическа енергия. Тук говорим за

продукти, които са различни по своя характер. Продукти годишни, включително има и продукт, който е 14 месечен, има месечни, тримесечни, всякакъв вид продукти, които биха могли да задоволят потребностите съответно на клиентите и на потребителите на електрическа енергия. ТЕЦ „Марица Изток 2“ е провел 67 търга през 2018 година, 28 от тези търга са приключили без никакъв интерес от страна на потенциалните купувачи. НЕК е провела 24 търга и от тези 24 търга, четири са без никакъв интерес от страна на потенциалните купувачи.

И тъй като стана дума за това, че количествата електрическа енергия трябва да бъдат повече и, че всъщност ако се осигури енергия от Водно електрическите централи това ще даде по-голяма ликвидност на борсата, искам да спомена отново няколко числа, като цяло производството на електрическа енергия през 2018 година се е повишило с 2,59 %, потреблението е спаднало с 2,84 %.

Що се отнася до въглищните централи ТЕЦ „Марица Изток 2“ е понижил своето производство с 4,95 %, но за сметка на това АЕЦ „Козлодуй“ е увеличил производството си с 3,75 %, а НЕК чрез своите ВЕЦ-ове е увеличил производството на електрическа енергия от ВЕЦ-ове с 55 %. Така, че смятам, че не можем да твърдим, че има недостиг на енергия, за това разбира се свидетелства и съответно рекордния износ, който се реализира. Тук искам да кажа, че никой не можем да кажем, че е щастлив от износа, но това е пазарът. Ние на работим в рамките на една изолирана среда. Ние работим и развиваме своя пазар в рамките на пазарите в региона. Така, че не можем да кажем, че износьт трябва да бъде по-малък или по някакъв начин да се спре този износ. След като износа е 41 % това означава, че ликвидността и възможността ние да осигурим енергия за нашия пазар е факт и понеже стана дума за цените и

за това, дали трябва или не трябва да се сравняваме със съседните борси, мисля че няма основание да не се сравняваме със съседните борси, тъй като ние не сме на изолиран остров, а ние сме част от целия регионален пазар и това ще стане наложително да го приложим може би второто полугодие на тази година, когато трябва да влезе най-късно до юни 2019-та ние трябва да въведем един регламент на Европейския съюз, който ще даде възможност да се отворят пазарите и тук наистина това ще бъде добре защото ще има изключително висока ликвидност, тъй като ще могат производители и търговци от различни страни да предоставят своята енергия на нашата борса, да купуват, да продават и това ще увеличи ликвидността и може би тези флукутации, които се забелязват към настоящия момент тогава ще изчезнат и понеже аз смятам, че е важно да кажем все пак какви са цените в България на свободния пазар, средно годишни разбира се и какви са тези в региона, само няколко числа ще спомена.

Ето това е една карта с цените на електрическата енергия, както в България, така и в целия регион. Колегите от Българската независима електроенергийна борса са ситуирали така информацията, че тя да ни даде информация за това каква е била цената през 2017-та и каква е през 2018 година.

Това, което показват фактите е следното: България е с цена от 39,95 евро за 2018 година, това е средна цена. През 2017 година тази цена е била 39,35 евро. Това са фактите.

В Гърция цената на електрическата енергия е 60.41 евро през 2018 година, а през 2017 година е 54.89 евро.

В Италия – 61,31 евро през 2018 година и 53,95 евро през 2017 година.

В Германия – 44,46 евро през 2018 година и 34.19 евро през 2017 година. В Сърбия цената е 50 евро през 2018 година и 51 евро през 2017 година. В Унгария цената е 51 евро, а през 2017 година е била 50 евро. Това са най-близките до нас борси и всъщност ние правим сравнение с това, което се случва и на тези борси тъй като цената на електрическата енергия не е такава стока, която би могла да се капсулира в рамките на една държава. Ние работим в рамките на един отворен регионален пазар и трябва да се съобразяваме разбира се и с тези цени.

Още една информация, която колегите от Българския енергиен холдинг изготвиха и тя е свързана с трайната тенденция на съотношението на цената на Българската независима енергийна борса съответна през 2017 и 2018 година, съпоставена с борсите – румънската, унгарската и гръцката. За този двугодишен период, за който ние сме направили анализ става ясно, че нашата цена е по-ниска, отклонението на нашата цена е по-ниско и варира от 4,64 % до 35,59 % по-ниска цена спрямо тези борси. Ето я информацията има я официално. Има четири месеца в рамките на тези две години, в които нашата цена е малко по-висока, два пъти спрямо борсата в Румъния и веднъж спрямо борсата в Унгария. Това са четири месеца в тези две години. Ето я информацията, можем да я предоставим на всички заинтересовани страни за да стане ясно за какво точно става въпрос.

По отношение на другите теми, които бяха поставени.

За държавната помощ за българския бизнес във връзка с покачването на цената на емисиите. Това е също една тема, която смятам, че е много важна, тъй като ние като правителство залагаме на това и наш основен приоритет е да се създават такива условия, така че българският бизнес да бъде конкурентоспособен. Знаете, че през 2015-та, 2016-та

година приехме наредба, която е свързана с намаляването на тежестта върху бизнеса по отношение разходите за електрическа енергия от възобновяеми и енергийни източници. Тази компонента, която се включва в цена „Задължение към обществото“ и смятам, че тази мярка даде наистина добри резултати и създаде условия българския бизнес да бъде конкурентоспособен на международните пазари. Сега Европейската комисия прие друга директива, която е свързана именно с покачването на цените на въглеродните емисии. Всички ние знаем, че тези цени наистина са много сериозни и флукуацията за 2018 година варира от 8 евро през януари 2018 година до 25 евро, 24 евро в края на годината. Така, че наистина покачването на тези цени е много сериозно и представлява и сериозен проблем пред енергетиката като цяло, но това, което ние смятаме е, че – да българския бизнес има право да получи такава помощ, но преди да тръгнем в тази посока, аз имах възможност да споделя това и с колегите от „Би Фи Екс“, с господин Стаменов проведохме среща в министерството и дискутирахме акцентите по отношение на този казус и как трябва да се излезе от него.

Според мен, тук ние трябва заедно и с Комисията за енергийно и водно регулиране и с колегите от Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ да направим една дискусия, да направим един анализ по-скоро, за да можем да преценим до каква степен може да бъде предоставена такава помощ на българския бизнес имайки предвид това, че двете американски централи, които работят на въглища те на практика осигуряват електрическата енергия за регулирания пазар където тази опция на практика не важи. ТЕЦ „Марица Изток 2“ също има определена квота за регулиран пазар и там също трябва да се направи този анализ и да се види в каква степен бизнеса на практика е оцетен и

търпи негативи от покачването на цената на емисиите. Така, че това което мога да кажа – да ние сме готови да седнем и да анализираме този въпрос. Знам какво мислят колегите от бизнеса, този процент, който се предвижда по директивата е до 25 % от приходите от емисии, но тук трябва да се направи според мен с оглед нашата специфика по отношение на емисиите трябва да направим този анализ за да можем да бъдем абсолютно коректни и прецизни при определянето на тази помощ, която пак казвам правителството, няма нищо против, желае да предостави защото това за нас е още една възможност българския бизнес да бъде конкурентоспособен.

Не знам дали пропускам някоя тема. За енергийно бедните – да, тъй като стана дума и за енергийно бедните и за проблемите, които съществуват от години. Трябва да кажем следното, че преди да пристъпим към пълното либерализиране на пазара, тоест преди да изравним цените и да няма регулиран пазар, а да има една цена, която да бъде на електрическата енергия, както за битовите потребители, така и за бизнеса, ние трябва да извървим определен път. Този път преминава през това да разработим мерки за защита на енергийно бедните, да кажем какви ще бъдат тези мерки и след това да вървим напред. Ние имаме такава готовност и с колегите от Комисията за енергийно и водно регулиране и с колегите от Министерството на труда и социалната политика и през 2016 година сме водили подобен разговор, имаме основните насоки и основите виждания как трябва да се случи този процес, защото за нас е ясно, че на практика всички теми свързани с цената на електрическата енергия ще приключат в момента, в който и цената на енергията на практика стане една, така както е в повечето държави, във всички държави от Европейския съюз, тъй като България

остана може би последната държава от Европейския съюз, която не е либерализирала напълно своя електроенергиен пазар.

Благодаря много за вниманието, готова съм да отговарям на въпроси, и съжалявам, ако просрочих времето госпожо вицепремиер, но смятам, че наистина темата е важна и трябваше да изясним тези неща.

Благодаря Ви.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря ви госпожо Петкова.

Има ли други изказвания по дискусиата от участниците поканени от моя страна, господин Иванов заповядайте!

ИВАН ИВАНОВ: Благодаря Ви госпожо Николова!

Естествено аз напълно подкрепям идеята, която се реализира днес за обсъждане в такъв широк формат на актуалната ситуация на свободния пазар на електрическа енергия, тъй като министър Петкова много подробно отговори на по-голямата част от въпросите, които бяха повдигнати аз ще се спра само на това, което засяга българския енергиен регулатор.

На първо място, основите функции на българския регулатор, това е именно регулираният пазар на електрическа енергия и веднага ще отбележа, че изказвания в последните седмици, в които се твърди, че цената, която ще плащат българските потребители на регулиран пазар ще нарасне с 15 или 20 % са абсолютна спекулация. Моделът, който реализира енергийния регулатор вече четвърта година позволява той да бъде саморегулиращ се и като се има предвид, че сметките, които хората плащат съдържат в себе си всичко, което се прави в рамките на енергийната услуга, тоест цена на първичния продукт – електрическата енергия, цена на мрежовите услуги и цена на добавката задължение към обществото в този модел промяната на единия от компонентите води до

промяна на друг компонент по начин, че може да се поддържа относителна стабилност на цената на енергийната услуга.

През всички тези вече четвърта година регулатора поддържаше консервативна политика и мога да заявя, че нашето решение за следващия регулаторен период от 1 юли ще се подчини на същия принцип, което означава, че не може по никакъв начин са се очакват такива скокове, за които се говори в медиите и от някои участници в политическите дебати.

На второ място, искам да отбележа, че важна функция регулаторът има за по-нататъшната ускорена либерализация, което се желае както от бизнеса, така разбира се и от нашите европейски партньори и имаме в това отношение и ангажименти към Европейската комисия..

В две насоки ще протече либерализацията, едната беше спомената от господин Добрев, и е разширяване на кръга на производителите, които предлагат електрическа енергия на свободния пазар като се пристъпи към следващия сегмент производители чиято инсталирана мощност е равна или по-голяма от един мегават до четири мегавата, защото над четири мегавата и в момента са на свободния пазар и другата посока е намаляване на сегмента на регулирания пазар като първоначално в не далечни срокове, това ще се уточни, защото ще бъде и с промяна в Закона за енергетиката, не битовите потребители от регулиран пазар ще излезнат на свободен пазар, както и схема, която ще бъде в рамките може би на три години с постепенно излизане на потребителите, които са битови от регулиран на свободен пазар.

Заедно с това, като това отбеляза и министър Петкова, ангажимент към българското общество, това е и ангажимент по третия

енергиен пакет на Европейския съюз е либерализацията да завърши при ясна законово регламентирана форма на защита на енергийно уязвимите потребители.

Преди две години съвместно с представителите на Европейската комисия, министър Петкова и с участието на Комисията за енергийно и водно регулиране, разработихме такъв модел и той е представен в Министерството на труда и социалната политика и аз се радвам, че министър Петков е тук и може би той трябва да бъде прецизиран, но в крайна сметка той трябва да бъде реализиран, защото това е необходима социална защита, която ще се осъществи в края на процеса на либерализация.

Относно няколко други въпроси. Беше заявено, че евентуално може да се пристъпи към ограничаване на износа, това не може да се случи. Преди две години когато беше най-студената зима двадесет дни при минус 20 градуса през месец януари и февруари 2017 година, България беше на ръба да започне срещу нея наказателна процедура поради ограничаването на износа. Този път това няма да ни се размине, ако се предприеме такава мярка, защото тя не е пазарна и е против правилата за свободно движение на стоки.

На второ място, ще отбележа вече ангажиментите на Комисията за енергийно и водно регулиране свързани с контрола върху свободния пазар.

Благодаря, както на Комисията по енергетика в Народното събрание, така и на ръководството на Министерството на енергетиката, които подкрепиха нашето искане, в резултат на което през месец май бяха гласувани промени, които дадоха на КЕВР допълнителни правомощия, които той може да изпълни при съответната финансова

обезпеченост, която също ни беше гарантирана, но веднага ще отбележа, започващата от 1 януари 2019 година, именно в рамките на следващите месеци ние ще обявим обществена поръчка, за доставка на специализиран софтуер, който е наш необходим инструментариум за да могат да се извършват съответни разследващи функции от страна на регулатора. Ще обявим разбира се и необходимите конкурси за да можем да комплектуваме звеното, което изцяло ще бъде посветено в дейността по ремит, тоест за разследване и наблюдение на пазара на едро на електрическа енергия в Република България.

До момента ние имаме само единствената възможност да направим предварителен анализ. Този анализ е в последна финална фаза, дори първоначалният вариант е вече пред мен, но резултатите от него ще бъдат съобщени само след като бъде гласуван от състава на Комисията за енергийно и водно регулиране. Там наистина се отбелязват важни моменти, които са обективни и не могат да бъдат пренебрегнати. Това е рязкото повишаване на цената на квотите, които по никакъв начин не позволяват цената на електроенергията да остане на нивата, които бяха преди една и още повече преди две години.

На второ място, освен повишаването на квотите, реалната цена на българската независима енергийна борса, която интегрирано в рамките на година е значително по-ниска от тази на съседните борси в региона. Доказателството е повече от ясно, не може да се увеличи износът на електроенергия с над 40 % ако цената на електроенергията в България се..., очевидно движението на енергията върви от борсата с по-ниска цена към борсата с по-висока цена. Ние разбира се ще дадем и своите препоръки в този доклад. При всички положения Комисията за енергийно и водно регулиране заявява, че дадените правомощия към момента от

Закона за енергетиката са напълно достатъчни и ние ще ги изпълним така, както законодателят е решил.

Благодаря Ви.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря Ви, господин Иванов.

Има ли други изказвания?

Господин Горанов!

ВЛАДИСЛАВ ГОРАНОВ: Няма да разказвам какви са функциите на Министерството на финансите, но една от неприсъщите ни задачи е да сме принципал косвено на енергийната борса. Моите наблюдения върху дейността на тази платформа е, че тя е успешна и ако някой има претенции към нея трябва да бъде много конкретен за да можем да отстраним потенциалните проблеми, които някой вижда в нея или които някой се съмнява, че съществуват. Със сигурност при един ниско ликвиден и плитък пазар потенциалните възможности за опити за манипулация са реални, но тук има и някои, като ще се опитам да го кажа, така че никой да не ме разбере. Има и някои регулаторни решения, които могат да облекчат или да вкарат малко повече пазар и те са свързани с ангажимента на ЕРП-тата, покупката на технологичната енергия да я правят през борсата. Тук липсва стимула ЕРП-тата да купуват на някаква разумна цена. Те са около 30 – 35 % от потребителите на ден напред. При тях кажете ми с каква икономическа логика те ще търсят нормалната цена, те са готови да платят всяка цена, и по-големият проблем е, че това в математиката тук има много инженери и му казват рекорентна функция.

На следващата година това ще влезне в регулираната цена и ще се възпроизвежда до безкрай. Така, че да бъде любезен регулатора да го погледне това от тази гледна точка. Иначе, наистина за да сме

прагматични съм готов в качеството на принципал на борсата, която е собственост на енергийната борса да обсъдим всички възможни подобрявания на платформата така, че тя да не буди съмнения, че е най-доброто място за срещане на интересите на информирани и желаещи сделката продавачи и купувачи. Защото градските легенди говорят какви ли не неща, аз се опитвам всяка една такава градска легенда да я обследвам доколкото ми стигат познанията, въпреки че по тема енергетика нивото ми е осми клас на старата образователна система и помня Закона на Ом за част от веригата и за цялата верига, което не е малко и доста специалисти по енергетика са пропуснали този урок, но ми се иска наистина в този формат, ако имате конкретни предложения за подобряване на работата на борсата да ми ги изпратите в оперативен порядък, за да можем да адаптираме платформата така, че тя да работи максимално без съмнения за пазарните участници, а това което казах между другото наистина му обърнете внимание, защото то е обективно като възможност да намали натиска върху пиковите цени.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря Ви, господин министър.

Други въпроси?

Заповядайте!

РУМЕН РАДЕВ: Ще си позволя една дребна все пак корекция. В някои дни особено в по-студените дни, респективно при очаквания за по-студен ден делът на ЕРП-тата на пазара ден напред надхвърля 40 % с лекота.

ВЛАДИСЛАВ ГОРАНОВ: Когато е по-студено се увеличава разхода.

РУМЕН РАДЕВ: Тоест това е съвсем уместно в случая наистина като бележка и единствено показва запознаване с принципите и респективно Закона на Ом.

На този фон имаше търговец си спомням в Комисията по енергетика, който почти ме упрекна как така сигурно разполагам с вътрешна информация, след като мога да направя такова твърдение, а явно не си беше направил просто елементарната математика да се опита и да си представи на базата на утвърдените от КЕВР разходни норми за технологични нужди, какво количество трябва да се търгува, тоест това е проблем. Пазарът наистина е доста тънък. Респективно в тази връзка веднага една корекция в казаното и от госпожа министърката, че виждате ли пазарът да е напред с едни десетина процента, не е така естествено, защото трябва да извадим регулирания пазар като компонент и да видим това, което е всъщност реално търгувано през свободен пазар и там ще достигнете до един дял надхвърлящ 25 %. Но още по-важното в търговията при ден напред е, че тя генерира референтните стойности в голяма степен и съответно оттам нататък като нагласи е важно какви резултати имаме.

Една бележка към разпространената картинка с Европа със синия цвят и с различни нюанси на синьо. Ще си позволя все пак една бележка, естествено е, че ако направите тази картинка например след месец септември насам и отново работим с осреднени цени тя няма да изглежда точно по този начин, което ме навежда на едни спомени, че ние сме били много сериозна олимпийска нация с голямо количество златни медали, но някак си напоследък по не сме.

С това ще приключа с тази илюзия да не се подвеждаме. Всъщност, ако сме реално стоящи веднага зад числа те изглеждат по

следния начин. За сравнение например в 2018 и 2019 година за да гледаме и напред и да гледаме съседния пазар румънския там по отношение на дългосрочните договори имаме действително да ръст отразяват се емисиите, не споря от 42,98 на 49,97 тоест делтата е 6,99 евро. В България как изглеждат тези числа малко над 13 евро разлика за същия този период, тоест чувствително по-високи разлики. Да някой ще каже сигурно защото това са догонващи темпове. За да бъдем също така наясно и с ефектите, защото може би създава едно никому ненужно впечатление, че нещата са решени и няма проблеми ще мине поредната първа точна в това число и на НСТС и после работите си вървят. Всъщност не е така. Този път ще направят съвсем друг анонс не за голямата индустрия, за металургии, за индустрии от които ние произлизаме как изглеждат нещата от най-малките, тези които продават да кажем основно на вътрешния пазар и засягат например бита, тоест конкретно в случая според мен ще е много интересно това за министър Горанов.

В частта на производители да кажем на местни продукти. Средна електро интензивност 16,5 % при тях. Поскъпването на активната компонента на енергията от 75 осреднено на 100 лева и отчитайки всички добавки, които допълнително кумулират нагоре до редуцията на ниско напрежение при тях би трябвало да доведе до поскъпване на продукцията като крайна цена между 1,9 и 2,7 %, това е за меса. Дали ще успеят да го прехвърлят, дали няма тук да има някакъв друг внос, в годините сме виждали какъв ли не внос, едни замразени и всякакви телешки и какви ли още не меса, си е важа работа, но обикновено знаете, че в числата не бъркаме.

По отношение на олио и масла между 1,6 – 2,3 %. Млечни продукти между 1,5 – 2,1 %, хлебни и тестени продукти малко по-висок дял между 2,8 – 3,9 % и така нататък. Между другото, не че подценявам тоалетната хартия или в случая я надценявам, но тя е важна ...

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Господин Радев, ще ви помоля по-конкретно, защото времето напредва.

РУМЕН РАДЕВ: Между 5 и 7 %. Това са ръстове, които не просто можете да очакват, но ако искате ще си поговорим след една година отново в произволен от вас формат, в това няма никакво съмнение, като числа. Тоест, че проблем има – има, но дали частта с цел 2 емисиите, които периодично тук се разнасяха и евентуално компенсации и допълнително там за индустриите е някакво решение, между другото това е само частично решение. Пак ще бъде безкрайно конкретен. До момента по Наредбата за компенсиране на електроинтензивната индустрия от надбавките, които се дават за зелена енергия. Там имаме общо 184 подсектора, които са засегнати и ползват такива помощи и това са по Приложение № 1 и Приложение № 2, респективно 68 плюс 116.

За сравнение това, което бихме могли да разработим като механизъм в максималния обхват, ако го направим в България, защото ние не го направихме максималният по първата наредба биха били обхванати общо 57 подсектора, говоря по четири цифрения код за икономическа дейност, тоест над 3 пъти по-малко, просто да ви обърна внимание. Ако отчетем големината на представените индустрии вътре, защото имаше и такива разбира се ограничения всъщност предприятията, които биха били бенефициенти по такава подкрепа ще са около четири пъти по-малко в сравнение с това, което имаме по наредбата за компенсиране по настоящем, просто имайте го предвид, това не е

голямото решение. Преди малко не случайно реших този път да дам числа, защото това е важно за другата крайност за по-малките. Ние стигнахме до абсурда да ги призоваваме да се връщат към регулиран пазар, което ми наведе големи тук главоболия с всякакви колеги. Тоест проблем има и има какво да се прави, това което вие казвате при този тънък пазар действително с ЕРП-тата при безлимитните поръчки е голям проблем. Нашите бележки, когато говорим за проблеми с борсата не касаят менажирането на една електронна платформа, защото това всъщност правят колегите отсреща, не касаят начина, по който работи методологията Еуфемия, между другото трябва да ви кажа, че тя има сигурно вече над двадесет и няколко ъпдейта, последния беше от декември. Достигнахме до този абсурд да го следим в детайли и да се запознаваме с методологията на работа само, че това не ни застрахова от понякога некомпетентни или тенденциозни поставени аскове за продажба на електроенергия и респективно безлимитните бидове, за които вие говорите, както и към некоректни търговски практики от търговци, които в двустранните си договори с краен потребител реферират дали ще е дневна цена на борса или почасова цена на боса с някаква разлика нагоре, ето това са все предпостави всъщност за безлимитност в цената и избутването на тази цена нагоре.

МАРИЯНА НИКОЛОВА Благодаря Ви господин Радев.

Господин Димитров, накратко ако обичате!

ПЛАМЕН ДИМИТРОВ: Не мога да обещаая, че ще бъда кратък, тъй като темата е много сериозна и няма как да бъдем кратки госпожо Николова, тъй като ако сме кратки тук ще бъдем дълги другаде.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Поне в рамките на определения лимит.

ПЛАМЕН ДИМИТРОВ: Това, което чух от този дебат, който е по наше искане, не чух доста отговори, които хората са ни изпратили тук чакат. Не чух първо, от министър Петкова ангажимента, който тя пое пред миньорите и в Раднево, в срок до края на февруари месец и енергетиците, да има ясна и конкретна програма на стабилизиране и дългосрочно функциониране на мини „Марица Изток“ кога и как ще бъде изработен и с кого. Ние не виждаме в момента никаква работна група да работи по тази тема, а всъщност края на февруари идва след шест седмици. Чух, че е изпратен в Брюксел интегриран план за климата и енергетиката без да е консултиран с нас, това чух. Нещо, което никак не ми харесва. Бяхме поканени в една работна група в началото на действието на този план и толкова, повече не се видяхме. За това казвам госпожо Николова, че ще говоря малко повече. Няма да стане така. Трябва да ви кажа, че няма да бъде така. Това, което чувам някак си измества плоскостта в друга област, която не е нашата тревога. Ние не чуваме какво да кажем утре на колегите, които са ни изпратили тук, аз не чух нещо различно от досега което сме си говорили. Не знам какво има този план, а сте го изпратили в Брюксел вече или ще го изпратите днес, държа да не се изпраща в Брюксел преди ние да сме го коментирали и преди да сме съгласни с това, което е написано там. Аз настоявам идеята за въглероден неутралитет да се коментира сериозно, не чух думичка по този въпрос. Какво от това, че тя не е в рамките на в момента действащи регулации в Европейския съюз, но след май може и да е, ама енергетиката може да бъде спасена по този начин според нас, въгледобивната поне. Така, че моля наистина за едно сериозно отношение към драматичните процеси, които вървят в момента в тези

дни и седмици в този сектор, който касае както виждаме цялото общество и цялата ни икономика.

За това този пак казвам, че няма да стане така. Аз държа буквално от утрешния ден да седнем на масата и да видим какво има намерение да изпраща Министерството на енергетиката в Брюксел. Ако това ще е стратегията за 2019 година и занапред как точно и какво гарантираме там, на първо място, което казах преди малко – как и какво да кажем за мини „Марица Изток“, какво да кажем за ТЕЦ-овете, какво да кажем за това, не чух отговорът, който тук коментирахме – капиталът на ТЕЦ-2, кога ще бъде увеличен? Срок и дата? Ако не бъде увеличен той върви към фалит. Дайте да говорим конкретни неща, които трябва да стабилизират енергетиката първо и тогава да видим какви са ефектите и върху икономиката. Така поставихме ние въпроса. Компенсирането, за което става въпрос тук не е само за индустрията, то е и за енергопроизводителите. Не чух и думичка по този въпрос, знам че е трудно, ама някои са го направили, измислили са го някак си. Тук си говорихме с колегите в Гърция са намерили начин, заобиколили са различни регулации и задължения, не е редно да го коментирам в този широк формат. Тоест например 25 % ВЕИ-та, пише тук, че ще ги стигнем 2030 година чувам сега. Не е новина за мен, но сега го чувам, че сме го написали – как ще ги стигнем? Ние се разбрахме, че нови мощности, които ползват преференции няма да бъдат въведени. Ако това е по този ред – ОК, ще стигнем ли по някакъв начин тези ВЕИ-та да стигнат до домакинствата, както правят нормалните хора. Да направим програма за да може като от 16 и 17 колко са в момента достигнат до 25, в следващите три и пет години до 2030 година да кажем, че всяко домакинство, блок жилищен или каквото и да е било ще сложи отгоре панели. Дайте да

говорим конкретни неща, да чуваме истински неща, които да могат да убеждават всички нас, че разбираме какво си говорим и не сме храстчета в този целия спектакъл. Някак си усетих в този момент, че съм храстче за това, че приповдигнах тона, съжалявам за което, ще го сваля в момента, но със сигурност искам да знам отгук нататък идеята, която тук коментираме. Въглеродният неутралитет като тема. В България всички знаят, а за тези, които не знаят ще го кажа в момента, не само, че сме с 40 % под 1999 година за 2015 година от това, което бълваме – 62 милиона тона, нали? Но и сме на 18 милиона под това, което чистим. 80 милиона нашата гора и всичко останало чисти, тоест ние сме на плюс, ние не цапаме климата в момента, защо ще затваряме ТЕЦ-овете и мините – защо? Аз държа да питам и този въпрос ще го задавам отгук нататък всеки божи ден и искам някой да ми отговори? Ако Германия цапа повече отколкото чисти, тя да си затвори каквото иска. Такъв разговор трябва да се води вече, съжалявам, но това е времето в Европейския съюз, ако не го разбираме сме изостанали. Да регулациите са приложими, всички регулации, за които ставаше въпрос тук, но след три, четири месеца могат да бъдат други приложими регулациите. Нали си даваме сметка, че се обръща палачинката. Не е може би тук да го говорим този въпрос, ама това е истината. Юни месец, юли месец тази година може да бъде друга картината. За това настоявам да не избързваме и да даваме каквото и да било предложение на Брюксел, на този Брюксел поне, на новия Брюксел ще видим, ако от това зависи националната сигурност, както всички се кълнем, ще зависи наистина – националната ни сигурност, а не нещо друго. И от тази гледна точка за това казах, че съм малко недоволен, не чух и някои конкретни предложения, които ние тук искахме да коментираме. Тримесечната база за евентуална корекция

господин Иванов на добавката задължение на обществото налична ли е в момента като инструментариум в КЕВР или не е закон? Аз например не разбрах от отговора, господин Добрев каза, че това може би е възможно, но не чух от вас, че това е възможно и следователно ще го искаме от вас да го направите, да коригирате надолу, ако естествено смятате за необходимо, вие сте независими, казвам какво ние ще искаме, а вие какво ще направите си е ваша работа, но все пак ваша в рамките на България, нали колкото и да сме независими все сме българи, се надявам.

Другото, което не чух в мерките, които накрая в пета точка говорим за защита на населението, тук се даваха факти от господин Радев. Те стават очевидни. Ние след 15 дни ще извадим нашата издръжка на живота, която правим всяко тримесечие. Наистина основни стоки и услуги къде спекулативно, къде не растат нагоре.

Как ще защитим наистина, това не е към енергийната част от залата, тя е към другата част, към правителството, към Комисията за защита на конкуренцията, към Комисията за защита на потребителите, другите регулатори. За тях говорим, че трябва спешни мерки нещо да направят, да покажем на обществото, че има държава, че има регулаторна държава в условията на пазарна икономика. Не говорим нищо повече, нали, да прекаляваме, но все пак държавата трябва да покаже, че я има, за да не спекулативни ръстове на основни стоки и услуги.

И накрая, аз държа наистина днешният разговор да бъде продължен с участието на премиера, както го водихме този разговор на 28 ноември, може би не в такъв формат, в по-ограничен формат, по-затворен, но има спешни неща, които трябва да бъдат спешно решавани и то на политическо ниво. И мисля, че много от тях бяха казани днес.

И най-накрая, държавната енергетика не е виновна и за нищо, тя е потърпевш, в много голяма степен е потърпевш и всички знаем за какво говорим тук. Искан да завърша с това, защото някак си имаше такъв привкус, че едва ли не някой обвинява в държавния сектор кой какво прави там, че бил неефективен, ние не мислим това и смятам, че тук имаме ясна позиция от доста време. Иначе ако има спекулации, те са от търговците, според нас, както традиционно подозираме и може би регулаторът трябва да има и там функция, на свободния пазар там, където някой очевидно, може би, може би – не знам, очевидно според мен, нали, но субективно, прави нещо, което не е докрай може би редно или поне не е пазарно до край. Благодаря ви за времето, което дадохте повече.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Колеги, от социалните партньори ще дам думата, КРИБ искаха думата съвсем кратко, след което ще дам думата на министър Петкова да направи изложение.

КОНСТАНТИН СТАМЕНОВ: Благодаря Ви, съвсем кратък ще бъда. Да допълня картината, госпожа Петкова цитира едни цифри за сравнение на цените на електроенергията, добавете 20 евро задължение към обществото и ще видите картината къде е България, защото задължение към обществото стотина компании ползват отстъпка не плащайки зелената компонента, но всички останали я заплащат. И ако нашата цена казвате, че е 37 евро, като сложите 20 евро и виждате къде отиваме ние, индустрията. Като още едно допълнение в тази картина, в тези цифри, които се изнасят, никой никога не дава, те не са публични тези данни, те не влизат през Евростат, цените на отстъпките, които ползват енергоинтензивните индустрии в различните държави и ви давам веднага пример. Въглеродните емисии в редица държави в Европейския съюз се компенсират от 2012 г. и никой няма задължение на държавата да

изследва дали има директен ред във фактурата на енергоинтензивната индустрия за заплащане на емисии, държавата от миналата година има промяна на директивата от началото на миналата година императивно трябва да компенсира индустрията при индиректните разходи. Единственото нещо, което трябва да прецени държавата е размерът на тази корекция, на тази компенсация.

Завършвам с още едно нещо по повод плитката локва. Да, плитка локва е нашата борса, за това ние очакваме час по-скоро да излязат американските централи и тези, които казаха колегите, господин Иванов и господин Добрев, производителите преференциалните между един и четири мегавата. Благодаря ви.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря, господин Стаменов.

Господин Загоров, заповядайте.

АЛЕКСАНДЪР ЗАГОРОВ: Много благодаря, защото моите опасения, че днес няма да изчерпим дори и малка част от темата, се оправдаха напълно. Май месец 2017 г. нашата организация предложи да има специализиран орган за социален диалог в темите енергетика, защото процесите, още един път казвам, твърде много са, твърде много голямо влияние имат и дори това днес, което аз казах, че има голямо напрежение, може би е освен колегите от КНСБ, никой друг не усеща такова голямо напрежение върху цялата система на енергетиката или върху индустрията, която консумира електроенергия, всеки си го приема като някакво си негово напрежение. Нещата трябва да бъдат огледани в рамките на социален диалог, много по-дълбоко, с много повече оценка на въздействието. И нещо, което не можахме да разберем достатъчно, дали е нормално да си правим социален диалог чрез линкове, когато имаме толкова добър диалог, без да си пращаме линкове, това е към госпожа

Петкова. И дали можем да говорим спокойно за енергийните бедности, бедни и т.н., при положение, че ние все още нямаме и критерии, нямаме и механизъм, по който да определяме тази бедност, общ критерий. Всеки нещо си работи по проекти, всеки си дава някакви предложения, всеки описва някой като енергийно беден, но това не е така, ако не е общо. Предполагам, че разбрахте колко са дълбоки нашите опасения, че днес не свършихме кой знае какво, но чудесно че се събрахме и поговорихме по тези теми. Иначе аз чувам някои неща за трети, четвърти, пети път и не че ми е лошо да ги чувам, но аз искам да видя тренда на развитието. Ако Европейската комисия е по-важна от българското общо мнение, консенсуса в българските редици по някои въпроси, няма как да го приема. Благодаря ви много, че ми дадохте думата още веднъж.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря Ви, господин Загорев.

Министър Петкова, имате думата.

ТЕМЕНУЖКА ПЕТКОВА: Благодаря, уважаема госпожо вицепремиер. Понеже долових известна нотка на притеснение от страна на колегите от синдикатите, а пък ние винаги сме имали наистина много добър диалог и не е имало никога проблем да обясним какво се случва, защо се случва, да се подкрепим едни други, така че искам да внеса някаква яснота, ако има някакво недоразумение.

Първо, по отношение на интегрирания план климат енергетика аз поменах, че този регламент, свързан с управление на енергийния съюз влезе в сила на 24 декември 2018 г. Веднага след това възниква ангажимент на всяка една държава членка да започне консултации с Европейската комисия по отношение на този интегриран план. Всяка една държава изготвя такъв интегриран план и трябва да започне консултации с Европейската комисия. Това е проект на документ. Това не

е финален документ. Представете си, че това са едни предварителни данни, много предварителни, които ние сме заложили, но в самия интегриран план има определени раздели, има определени параметри, които трябва да бъдат съобразени с последните промени в европейското законодателство, една част от които станаха факт по време на българското председателство. Те са по отношение на енергийната ефективност, на възобновяемите енергийни източници, така че ние няма как да избягаме от този ангажимент. В момента, в който ние започнем консултациите с Европейската комисия, веднага ще започнем и консултациите тук с нас, защото финалният документ тепърва започва разговора с комисията. Ако трябва, ще отидем заедно в Брюксел, всеки от нас ще си каже позицията, и бизнеса, синдикати, правителство, така че не бива да ви притеснява това. Това е една процедура административна, която ние изпълняваме в изпълнение на именно този регламент за управление на енергийния съюз. Нищо не е окончателно, нищо не е прието. Това е просто едни параметри, които ние показваме на Европейската комисия, защото сме длъжни по регламент да го направим. Никой не е изолирано този диалог. Диалогът сега започва, така че всички ние ще участваме в него. Веднага след като бъде стартирана консултацията с Европейската комисия, веднага ние започваме обсъждания тук в България, за да можем да изразим своята позиция и да защитим интересите на всички заинтересовани страни.

По отношение на мерките, свързани с Маришкия басейн. Господин Димитров спомена срок до края на февруари. Ние не сме спрели, господин Димитров, да работим и Вие знаете, на 22 януари делегация от българска страна отива в Брюксел, за да води преговори и да стартираме диалога във връзка с „ТЕЦ Марица – Изток 2“. Господин

Петьо Иванов ще води българската делегация, на 22 януари ще бъдем там, имаме уговорена среща с комисарите и по конкуренция, и по енергетика. Не сме спрели да работим в тази посока. Видяхте, че се купиха емисиите, много преди да изтече крайния срок, видяхте, че предприемаме необходимите действия и по отношение на дерогацията. Министерство на околната среда и водите на база на анализа, която направи, счита, че на „ТЕЦ 2“ трябва да бъде дадена безсрочна дерогация. Такива предстоят и за другите централи, които са подали заявление. Така че ние не сме спрели да работим в тази посока. Това наистина е приоритет, защото това са все действия, пряко свързани с нашата енергийна сигурност и с конкурентоспособността и на българския бизнес, нещо, което е наш приоритет и живо ни интересува.

По отношение на възобновяемите енергийни източници това, което ви споменах като проект на документ, който е подготвен, първо да кажем, че целта, която залагат европейските директиви е 32 %. Това, което ние сме заложили като някаква прогноза е минимума, но тук искам да отворя една голяма скоба и отново да подчертая, аз преди малко в изказването си споменах, но може би не стана достатъчно ясно, 25 %, който иска за изгражда такъв тип мощности, трябва да го прави изцяло на пазарен принцип. Държавата спря да дава преференциални цени още с промените, които бяха направени в Закона за енергетиката през 2015 г. Така че, никой не трябва да се притеснява и никой не трябва да смята, че оттук нататък започва пак една история, свързана с преференциални цени. Нито българският бизнес, нито българските потребители, нито българската енергетика могат да издържат подобен товар. И ние именно поради тази причина и това е написано в интегрирания план, вие ще го прочетете, защото той ще стане достояние и ние ще ви го изпратим още в

момента, в който стартират консултациите с Брюксел, точно това сме написали. Така че, искам просто да има спокойствие в тази посока. Никой няма да направи нищо без синдикатите, без бизнеса, това трябва да е ясно. Така че, сигурна съм, ние ще продължим с нашия диалог, така както винаги досега е било и ще има спокойствие и ще има наистина добри резултати за енергийния сектор в България. Благодаря ви.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря Ви, госпожо министър.

Вицепремиерът Томислав Дончев.

ТОМИСЛАВ ДОНЧЕВ: Трудно е да има спокойствие, когато всички сме тревожни души и в стремеж да бъда кратък, да не рецитирам вече казани неща, нито да правя дискурс на очевидното. Няколко неща, които на мен са ми важни. Понеже чух и в рамките на днешното заседание за фабриките, които затварят, защото не могат да плащат сметките за електричество, много моля всички колеги имате ми телефона, електронната поща, да ми дадете списък на тези предприятия, които са затворили вследствие на високите сметки за електричество. Искам да ги обследвам в най-малки детайли, да проверя каква е причината, включително да проверим каква е енергийната интензивност на производството, мениджмънта, финансовото състояние и т.н. Ние по принцип правим непрекъснато този анализ и за всички възможни шокове, които могат да сполетят българската икономика. Примерно в момента анализираме как ще се променят редица сектори вследствие повишаването на цената на труда. Искам на микроикономическо ниво тези, които ми ги пратите, надявам се да ги получа максимално скоро, да им направим много детайлно обследване. Първо.

Второ, чух публични анонси като изход от цялата ситуация, цитирам пак „да се използва модернизационния фонд и нов механизъм“.

Не е хубаво да създаваме илюзии. Колеги, действително се създава такъв фонд, той няма да ни реши, най-малко с магическа пръчка проблемите и предизвикателствата, които имаме в сферата на енергетиката и предвид мащабите и предвид допустимостта на разходите, която е предвидена, той не е и законодателно оформен докрай. А пък и анализът показва, че ако могат да се използват средства от този фонд по отношение съществуващи мощности, това са топлофикациите в Перник, Русе и Сливен, което очевидно, че не ни решава абсолютно никакъв проблем.

И последно един призив от моя страна, защото от декорацията на колегите от КНСБ в точка 5 с тревога е повдигнат въпроса спешен комплекс от мерки, които да защитят населението от спекулативното поскъпване на основни стоки в разгара на зимния сезон, абсолютно правилно, и на синдикатите им отива да изразяват подобна загриженост. Понеже аз имам старомодния навик да чета и да правя справки, отделих над половин час тази сутрин да гледам ретроспективно цените на редица продукти и като изключим пшеницата, хляба, брашното респективно, където действително има един скок номинално с 20 стотинки на пазара на едро и на пазара на дребно, който в проценти е около 13, искам да ви уверя, уважаеми колеги, че подобен ръст не се наблюдава по отношение на другите видове стоки - чушки, моркови, лук, кашкавал, сирене, мляко, по отношение на редица позиции, като говорим за свинско, като говорим за яйца, даже имаме спад. Като за яйцата спадът е огромен, той е над 25 %. И го казвам не за друго, мога да ви коментирам месец по месец, включително и понеже имаше коментари, че точно в края на годината има рязък скок на цените, аз не знам коя продукция колко е енергоемка, но убеден съм, че няма такава продукция, особено за хранителни стоки, където тя е изтъкана от чиста енергия, надявам се на някакъв процент. По

отношение на редица стоки, примерно тук мога да коментирам свинското, то пада 3,8 за декември, 3,8 спада за ноември, със сходен процент пада и за октомври. То е точно в края на годината, когато се твърди, че има увеличаване на цените. И това не е изолиран случай. Всичко това го казвам за друго. Един призив да бъдем малко по-обрани, когато правим подобни коментари, защото пазарът често реагира в режим на самосбъдващо се пророчество. Ако искате всички заедно, защото всички имате достъп до ефир да говорим колективно, че цените ще се вдигнат и обещавам, че те ще се вдигнат. Това ще се случи, този механизъм действа. Когато има конкретни данни, когато има конкретна тенденция, това, което е в ръцете на държавата, обикновено в ръцете на държавата е да регулира на пазара да няма спекулации, пазарът да е честен и прозрачен, тогава да реагираме. Нека да не създаваме сами тенденция. Много благодаря.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря Ви, господин Дончев.

Други искания за изказвания по темата има ли?

Господин Димитров, заповядайте.

ПЛАМЕН ДИМИТРОВ: Правя изказване по повод на закачката на господин вицепремиера, аз така я приемам като закачка. Ще му пратя нашето регулярно, което е единственото, което в България се прави паралелно на националната ни статистика, тримесечно изследване на издръжката на живота от 30 години насам го прави нашият институт, единствено, друго няма, независимо казвам извън НСИ. Динамиката може да я проследи всеки един в 30-годишни разрези, може да види през последните две тримесечия, три тримесечия какво става с нови стоки и услуги. Сега да заменяме числа, както каза и Делян Добрев, няма смисъл. Имаше през последните две тримесечия на миналата година ясна

тенденция за увеличение на основни стоки и услуги. Ако те са паднали последните две седмици, дай Боже, да е така, но със сигурност последните две тримесечия, устойчиви тенденции за ръст на хляб, мляко и т.н. Няма смисъл да замеряме числата, те бяха при това обусловени на обективна основа природен газ ръст и други ценови движения нагоре, на борсови стоки при това, които никой не може да регулира по никакъв начин. Аз не твърдя, че то е станало, само казах, че е станало благодарение на други фактори, много от нас извън България дори, но факт. Така че, не говорим за нещо лошо. Напротив, ние само казахме тези обективни процеси да не продължат някаква спекулативна тенденция, това беше нашето притеснение, затова сложихме тази точка пета. И дай Боже да говорим на един език, ние не призоваваме за ръст на цените, а обратното, за овладяване на подобни негативни, ако някой си мисли, че може да ги прави, затова и апелирах към регулаторите. Регулаторите да се появят на тепиха и да видят всички търговци, че ги има.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря, господин Димитров.

Господин Велев, много моля кратко, за да може да разгледаме и другите предложения в точка „Разни“.

ВАСИЛ ВЕЛЕВ: Аз си записах няколко задачи за себе си, ето писмо до господин Горанов с предложения за подобряване работата на борсата, писмо до господин Томислав Дончев със списък на предприятия, които затварят. Мога да ги кажа и веднага, ако искате, и да се захванете след обед с тях.

От това, което чувам тук, обаче, всичко е наред и нищо не трябва да се прави, продължаваме напред. Хора, разберете, не е наред. Аз наистина не разбирам, госпожа Петкова не разбира ли, че не казва цялата истина, хайде да не кажем, че манипулира, но не казва цялата истина като

сравнява цените. Казва господин Стаменов, добавете задължения към общество, добавете американските централи. Ние субсидираме, плащаме скъпия ток, образно казано, тук в България, българската индустрия, и изнасяме евтиния ток, защото износът не върви със задължения към обществото. Това вие не може да не го знаете, сравнявайки борсовите цени. Аз не разбрах какво правим? Не разбрах от 1 април ще се поеме ли ангажимент да се преразгледа задължение към обществото и да се намали, за да се компенсира крайната цена. Това е нещо, което очевидно е възможно. Защо да чакаме 1 юли? Не разбрах ще се предприеме ли нещо да се ограничат така наречените, благодаря на господин Горанов, че постави въпроса, незаинтересовани купувачи, защото освен ЕРП-тата има и друг тип незаинтересовани купувачи, такива търговци, които са излъгали образно казано крайните потребители и са сключили с тях договори, пазарен ден напред плюс надбавка 8 лева и на него му е все едно колко ще купи на борсата и цената хвърчи, той осемте лева си ги взима. Има проблем, хора, разберете го това и трябва енергични действия, не след 20 години, не след 5, трябва днес, утре. Ние на 20-ти ги говорихме същите работи в Парламента, нищо не се е променило. Как говорим, че имало проблем, всичко е цветя и рози. Ние сме загрижени не по-малко от вас за тази държава. Защо си мислите, че вие сте по-загрижени от нас.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря, господин Велев.

Други искания за изказвания има ли? Няма.

Продължаваме по предварителния дневен ред с точка „Разни“ и допълнителните предложения, които бяха въведени.

Точка 2**Предложение на КРИБ относно Закона за горивата**

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Ще поканя господин Стаменов да представи искането на КРИБ като предложение за включване в дневния ред на НСТС с оглед отлагане влизането в сила на Закона за административното регулиране на икономическите дейности, свързани с нефт и продукти от нефтен произход, както и за неговото изменение и допълнение. Заповядайте.

КОНСТАНТИН СТАМЕНОВ: Благодаря ви. Ще бъда максимално кратък и няма да навлизам в специфична терминология.

Това, което бяхме известени, че в Закона за горивата не са взети предвид специфични съоръжения за зареждане на гориво, каквито се ползват в секторите строителство, в секторите миннодобивна промишленост. Тук между другото в писмото на КРИБ е изпуснат сектор металургия. Също така има съоръжения, които са мобилни системи и различни извънгабаритни техники, които няма как да бъдат закарани до бензиностанция или до други регламентирани места за зареждане, за това настояваме да бъдат прецизирани и да бъдат включени в обхвата на закона такива съоръжения, като бъде направен преглед в тези сектори, които ползват такива съоръжения, защото представете си, ако една пътно строителна техника я накараме да ходи на една бензиностанция, какво ще стане по магистралите или как ще стигне, защото те са на места, където дори няма път, така че това е съвсем накратко нашето желание. Готов съм да отговоря на допълнителни въпроси, но мисля, че в писмото много добре е описано в подробности. Благодаря ви.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря Ви, господин Стаменов. Темата наистина е важна.

Министърът на икономиката за изказването?

ЕМИЛ КАРАНИКОЛОВ: Уважаема госпожо председател, уважаем господин народен представител, членове на съвета, колеги министри и колеги експерти, знаете законът беше приет преди няколко месеца, като в преходните и заключителните беше казано, че законът влиза в сила от 28 януари 2019 г. В този закон имаше задължени към Министерство на икономиката да създаде съответната дирекция, което е направено, както и да подготви наредба по прилагането във връзка с изискване на закона. В процеса на подготовка на наредбата получихме много запитвания, коментари, обсъждания от всички субекти, които имат отношение по този закон. Какво се оказва? В крайна сметка по отношение на подготвената наредба, която беше качена за обсъждане и разглеждане, към момента сме изчистили всички детайли. Тук нямаме проблем. Всички коментари обаче са по текстове на закона. Само ще дам като пример от Минногеоложката камара ни поставиха един проблем, те трябва да разглобят всичките машини долу под земята, да ги качат горе в базата, където е бензиностанцията, да заредят и отново да слязат да ги сглобят долу, което ще отнеме време, както и много неща. От тази гледна точка, разбира се от КРИБ, от всички организации, днес имаме среща с малките търговци, също с тях се стигна до констатация, която всички казват – този закон трябва да го има, задължителен е този секторен закон, но този закон трябва да създаде необходимата конкурентна среда, която към момента за съжаление и Министерство на икономиката и експертите не констатираме, че той е създаден. В тази връзка и предвид и на много предложения Министерство на икономиката внася доклад в Министерския съвет за утрешното заседание, с което Министерски съвет ако го одобри, ще поискаме от Народното събрание удължаване на срока

за влизане в сила на този закон с шест месеца. През тези шест месеца ще се срещнем, ние вече го и правим, с всички заинтересовани страни, като още един път казвам, всички казват, че трябва да има закон, но той трябва да е такъв, който да създава конкурентна среда между всички субекти, които ще го прилагат, не само като задължение, но и като права. От тази гледна точка още един път казвам, предложението на Министерство на икономиката, надявам се и колегите ще го подкрепят в Министерския съвет, е удължаване на срока за влизане в сила на закона след решение на Народното събрание и през тези шест месеца работа с всички субекти, които имат отношение по този закон, така че накрая ние да излезем с един наистина работещ закон, който е наистина е необходим. Благодаря за вниманието. Ако има въпроси, ще отговоря.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря, господин министър.

АИКБ, господин Велев!

ВАСИЛ ВЕЛЕВ: Благодаря Ви, госпожо председател. Управителният съвет на АИКБ вчера разгледа проекта на наредба и ние изпратихме, господин Караниколов, писмо до вас със същото предложение, но с други мотиви. В хода на подготовката на закона имаше подобни проблеми със земеделския сектор, те бяха обсъдени и отстранени, за разлика от строителния и минно-геоложкия. Но не бяха достатъчно добре отстранени проблемите, които са свързани с ограничаване на конкуренцията. АИКБ сме заявили свой приоритет борба със сивата икономика, само че за нас борбата не трябва да се води като я унищожаваме, а като я изсветляваме. Защото по този начин ще я унищожим, а няма да я изсветлим и ще ограничим конкуренцията. Така че, моля да се има това предвид, когато се правят предложения за доработване на закона.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря.

Други изказвания?

Господин Караниколов, за обобщение?

ЕМИЛ КАРАНИКОЛОВ: Благодаря Ви. Аз и колегите в Министерство на икономиката точно това казах, трябва да си направим закон, който наистина да създава конкуренция между малки, големи и абсолютно всички субекти. Това ще ни е целта. Знаете в петък имаме национален икономически съвет, на който ще разгледаме темата, ще обсъдим абсолютно всичко, но това, което Министерство на икономиката ще направи утре, ще предложи влизането в сила на закона да бъде отсрочено с шест месеца, за да може всички заинтересовани страни да вземем едно правилно решение. Благодаря ви.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря Ви, господин министър.

Колеги социални партньори, други изказвания по темата? Няма. Благодаря ви.

Точка 3

Предложение на КНСБ по проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за КСО

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Давам думата на господин Димитров да представи предложението на КНСБ.

ПЛАМЕН ДИМИТРОВ: Благодаря Ви, госпожо вицепремиер. Съвсем накратко да припомня на колегите всъщност, че във времето назад, ще сбъркам колко месеца вече минаха, може би даже повече от година ако не се лъжа, беше създадена работна група към министъра на

труда и социалната политика, в която участваха представители на пенсионните дружества, която трябваше да изработи съответното изменение на Кодекса за социално осигуряване, касаещо фазата на изплащане от пенсионните дружества на допълнителната задължителна пенсия, която те трябва да предоставят на осигурените лица.

Работата на тази комисия, в която участваше и Комисията за финансов надзор завърши с разнбой всъщност и до изход и до конкретни предложения не се стигна, министър Петков ще ме коригира, ако бъркам нещо в детайлите, но по памет това всъщност е в главата ми. Капиталовата адекватност мисля, че беше камъчето на раздора. Нашето предложение и нашето настояване е в момента да се възстанови работата на тази работна група, в нея да бъдат привлечени представители на социалните партньори още в ранния етап, не в по-късния, както беше първоначалният замисъл, естествено и съответно заинтересованите дружества и смятам, че е редно тази работна група да бъде в рамките на междуведомствена координация между Министерство на финансите и естествено Комисията за финансов надзор и естествено Министерство на труда и социалната политика и социалните партньори и представителите на пенсионните дружества, за да можем дай Боже да регулираме час по-скоро тази материя, която всички знаем, че е достатъчно тежка и сложна, но от друга страна необходима и спешна от гледна точка на всички срокове, които текат в законовата рамка. Благодаря.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря Ви.

Изказвания има ли по темата?

Господин Петков!

БИСЕР ПЕТКОВ: Благодаря Ви, госпожо председател.

Уважаеми членове на Националния съвет, уважаеми колеги министри,

гости на днешното заседание, наистина работна група към Министерство на труда и социалната политика с участие на представители на социалните партньори, Министерство на финансите, регулатора Комисията за финансов надзор, представители на пенсионно осигурителните дружества, работеше в периода от есента на 2017 г. до лятото на 2018 г. по подготовка на проект на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване с цел регламентиране на фазата на изплащане от универсалните пенсионни фондове. Тук искам да коригирам казаното от господин Пламен Димитров, че работната група през август всъщност приключи със съгласие по текстовете на Законопроект за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване, които касаят доставчиците на пенсионни продукти, видовете пенсионни продукти, фондовете, които съответно да бъдат създадени, за да гарантират размера на съответно средствата. Не се постигна съгласие между участниците в работната група по отношение на капиталовите изисквания към доставчиците на пенсионни продукти. Нещо, което ние приехме, че надхвърля и компетентността на работната група доколкото става дума за регулаторни изисквания, които би трябвало да бъдат преценени, съобразени с действащи директиви от регулаторния орган. И тук да припомня, че този консултативен процес мина и през обсъждане на концепция за регламентиране на фазата на изплащане, която беше представена за публично обсъждане и някъде това беше първата половина на годината, месец април ако добре си спомням, около Великден, след което на база на получени по концепцията предложения се пристъпи към разработване на конкретни текстове. Така че това, което работната група постигна като съгласие през месец август беше изпратено с писмо до Министерство на финансите, до министъра на

финансите, до Комисията за финансов надзор с копие към Управителния съвет на Българската асоциация за допълнително пенсионно осигуряване, като разбира се, това, което има като текстове не смятам, че е завършен вид, първо, не е и пълно, но все пак е една добра основа да продължи съответно работата, защото вие сте прав, че времето напредва и колкото по-рано ние имаме съответната законова уредба на фазата на изплащане, нуждаем се след това и от подзаконова уредба, но задачата на Министерството на труда и социалната политика така както ние я приехме и мисля, че до голяма степен я изпълнихме, беше свързана да се потърси становището, позициите на социалните партньори, преди всичко по пенсионните продукти, възможностите за тяхното съчетаване във фазата на изплащане и доколкото компетентността на министъра на труда и социалната политика е основно до законодателни инициативи в първия стълб държавното обществено осигуряване, на практика предоставихме това, което беше постигнато по-нататък на колегите от Министерство на финансите и от Комисията за финансов надзор за допълване. И разбира се, изрично сме посочили, че ние не се дезангажираме от процеса, готови сме да продължим по-нататък, но това е етапа, на който сме стигнали. Благодаря за вниманието.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря ви, господин Петков.

Министър Горанов, заповядайте.

ВЛАДИСЛАВ ГОРАНОВ: Темата действително е много сериозна. Хубаво е, че именно синдикатите я повдигат. И понеже именно синдикатите я повдигат, искам да ви обясня защо предложенията на работната група не са напреднали много.

Първо, аз като министър на финансите не разглеждам втория стълб като механизъм, който е отделен и различен от първия стълб

дотождва, доколкото крайната цел и на първия и на втория стълб е една и съща. И затова колкото и да му се иска на социалния министър, който и да е той, да бутне този горещ картоф настрана, това е социална политика и тя ще трябва много внимателно да мине през дебат какво очакваме като резултат от работата на втория стълб. В това, което изработиха с консенсус работната група, от която аз не бях много активен в нея, признавам си, защото имаше етапи, в които си казвах мнението за работата на системата в своята цялост, се съдържат някои противоречия с водещи принципи, на база на които беше създаден моделът в неговото начало. И ми се ще да чуя на ниво ръководство на организациите или ръководство на синдикатите дали те отстъпват, са готови да отстъпят от този принцип, тъй като аз не виждам тук ролята на работодателите дотождва доколкото ако Асоциацията на акционерите на тези компании, които управляват ресурса сама по себе си представлява работодателско звено, тук е тяхната роля, но оттам нататък говорим за други процеси, които са свързани с изхода към системата и то е свързано основно със социалната политика. Рисковете след определен период от време проблемът на този модел да стане проблем на хората са твърде големи, за да можем с лека ръка да го решим с една работна група, бидейки тя представена само от експерти. Тук трябва да се взимат решения с ясните последици за това, което следва.

Комисията за финансов надзор е готова много бързо да реши техническата част, защото тя действително е техническа и се подчинява на разписани правила, регламенти и директиви по отношение на тази част, която се очаква от нея. И съм готов като координиращ финансовия сектор в много добра комуникация с Комисията за финансов надзор бързо да запълни тази част от празнотата. На мен ми се губи дебата,

защото той се сведе до един тесен експертен дебат за това, което очакваме в края на краищата от системата и да си разкажем на глас всичките възможни рискове, защото те не са премахнати и преодолені с това, което изработи работната група и тук едва ли представителите на синдикатите ще ми опонират много. Стоят принципни въпроси нерешени от работата на тази работна група. Ако позицията на синдикатите се е променила, аз на един етап само ще ги повтора пред обществото кои са рисковете, след това ще оставим Министерския съвет да предложи решение на Парламента, пък ако Парламентът го гласува, това ще е факт. Но това, което се произведе до миналото лято е доста сериозен труд, който обаче за мен не е това, което дава отговор на всички въпроси, които стоят пред системата. Така ще го обобщя. И ако формалният повод да дойде във финансите е било, че трябва техническата работа на Министерството на финансите съвместно с КФН да се свърши, повярвайте, ми тя може да бъде свършена за две седмици. Тук говорим за едни по-сериозни предизвикателства с тежки социални измерения и то в недалечното бъдеще, говорим за порядък няколко години напред, не повече от две до пет. За това наистина нямаме вече много време да отлагаме, но пък и това, което сме свършили до тук, не е за мен това, което трябваше да свършим, затова и не съм си дал особени усилия да бутам един процес напред, който според мен не е в завършен вид. Приветствам инициативата на КНСБ да върнем дебата. Ако колегите от синдикатите си сменят някои принципни позиции, които през всичките години, в които този модел е работил, са били основополагащи за него, аз като финансов министър ще разкажа само рисковете за фиска за бъдещето, след което остана съгласен с общото становище на всички по тази тема, ако се обединим и намерим такова.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря Ви, министър Горанов.

Други изказвания?

Господин Димитров!

ПЛАМЕН ДИМИТРОВ: Понеже на няколко пъти финансовият министър визиращ синдикатите и поне ние повдигнахме темата, макар да не разбирам докрай какво точно се очаква да кажа, аз ще кажа това, което винаги сме казвали и за това аз смятам, че няма да сбъркам, защото знам какво сме казвали през всичките тези 20 години. Всъщност вторият стълб на пенсионното осигуряване за моята организация винаги е бил допълващ, затова е втори в края на краищата и неговата цел първоначално когато беше въведен беше да постигне едни двадесетина процента, ако не се лъжа, заместващ доход на личния доход при това на съответното лице, което в момента когато то получи своите осигурителни права и съответната допълнителна пенсия. Това беше първият принцип, около който ние винаги сме се придържали, тоест първият стълб е основен, вторият стълб е допълващ и то в размери, подобни като съотношение.

Вторият принцип, който винаги сме защитавали и продължаваме да го защитаваме, е че втората пенсия, както и първата, е пожизнена. Тоест по никакъв начин ние не мислим и в това виждаме между другото критика, нашата критика беше ясно казана, в някои от продуктите, които се предлагат този принцип се изоставя. Ако това иска да подчертае господин Горанов, нашата позиция не е променена. Ние смятаме, че и вторият стълб, както и вторият, трябва да гарантира пожизненост на съответната престация, която има право съответно на базата на съответния принос съответният осигурен да получи.

Не на последно място, нещо, което ние настоявахме и за което бяхме упреквани във времето назад, да бъде въведено правото на избор, нали, най-накрая така да продължиш и да завършиш с две пенсии и да се върнеш към солидарната система, ако по някаква причина си видял, че в определен период от време, което закона дава, вече ти е по-изгодно и по-добре защитени са твоите права в първия стълб или да останеш в двата стълба и да получиш съответните основна и допълнителна пенсия. Накратко това си спомням аз като основни принципи, които моята организация винаги е защитавала и никога не е изоставяла и на този ден, и на утрешния, и на по-следващия ден пак ще бъдем на същата позиция. Ако нещо съм пропуснал, министър Горанов, съжалявам.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря Ви, господин Димитров.

Други изказвания ако няма, да приключваме заседанието? Няма.

Колеги социални партньори, благодаря ви за участието в заседанието на НСТС.

Господин Димитров?

ПЛАМЕН ДИМИТРОВ: Съжалявам, госпожо председател, но по първа точка, която беше основна, не чух как завършихме нашия дебат. Ние хубаво си казахме много неща, но в края на краищата има ли някакво обобщаващо изказване от ваша страна и ангажменти на институции, на министри, на правителство, на социални партньори, много неща бяха казани и недовършени. Например аз не чух от господин Иванов може ли на тримесечна база да бъде регулирана добавката за задължения на обществото и може ли примерно от 1 април, както при господин Велев, може ли питаме, дали ще го направи си е негова работа нали, но може ли по принцип?

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря, господин Димитров. Важна е темата, така че господин Иванов моля да направите обобщаващо изказване.

ИВАН ИВАНОВ: Благодаря Ви, госпожо Николова. Ще отговоря както на председателя на КНСБ господин Пламен Димитров, така и на министър Горанов, който също имаше едно предложение към регулатора. Да, прав сте министър Горанов, че понастоящем трите електроразпределителни дружества купуват почти цялата им необходима енергия за технологичните загуби от пазара ден напред. Ще търсим нормативно уреждане на въпроса по начин да може те да купуват поне част от енергията за технологични загуби, тази, която е в ниво гарантирано през цялата година, защото има големи флукуации, но гарантираното ниво да бъде закупувано въз основа на двустранни договори. От една страна, това означава по-ниски цени в технологичните загуби, от друга страна, намаляване на натиска за закупуване на енергия на пазара ден напред, което трябва да намали цените на този пазар. Така че ще се търси решение.

Това, което каза господин Димитров беше повторено и от господин Велев. Поначало ценовите решения на комисията са годишни решения. Ако се иска на тримесечна основа да се променя добавката задължение към обществото това означава въвеждане на елемента сезонност на тази добавка и в рамките на три месеца ще бъде намалена, след което след три месеца трябва да бъде увеличена. Една от основните характеристики на решенията, които трябва да взима регулаторът е стабилност. Тази стабилност е важна както за домакинствата, които си планират семейния бюджет, така и за бизнеса, който в рамките на една година може да си планира своите разходи за електрическа енергия.

Защото тримесечните изменения ще доведат действително до силно негативни резултати. Извън всичко това съгласно чл. 31а, ал. 3 това трябва да се извършва на шестмесечен период и ако се иска от 1 октомври да се променят, аз питам как ще спазим закона, за да въведем годишното ценово решение от 1 юли. Уверявам ви, че в рамките на четири тримесечни изменения ще се постигне този резултат, който регулаторът постига с обявяването на стабилното годишно ценово решение. Ние ще отчетем тези промени, които настъпват в референтната цена от 1 юли и това считам за правилното решение. Разбира се, регулаторът в своя пленарен състав ще се произнесе по този въпрос.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря Ви, господин Иванов.

Министър Горанов, за заключително обобщение, моля.

ВЛАДИСЛАВ ГОРАНОВ: Няма да обобщавам цялото НСТС.

По последната точка понеже теоретично топката е подритната от МТСП към финансите, сега ще им я върнем с тази част на КФН и предлагам да се съберем във формата на работна група, да продължим по това, което липсва за окончателно решение. Ако формалният повод е бил, че липсва тази технологична ще я нарека част, свързана с надзора, ще я запълним със съдържание и след това трябва да видим какво ще произведем окончателно. То не е (не се разбира думата), всички си знаем обаче последствията от това и трябва още един път да си ги изговорим на глас и тогава ако се обединим около нещо да вървим напред към Парламента. Поемам ангажимент до две седмици да върна при министър Петков в работната група липсващата съдържателна част и да се включа този път по-активно. Мисля, че и дебата от един момент не трябва да е само техничарски, защото последиците не са техничарски от това. Ще разкажа всички рискове, които ние виждаме от страна на Министерство на

финансите. Ако ги споделяте – споделяте, ако не – продължаваме напред към началото на как да кажа, началото на изплащането което предстои, знаем кога се очаква първото изплащане. Така че, аз това мога да предложа, до две седмици аз да си изпълня този мой ангажимент, след което без да бягам от участие в темата заедно с министър Петков ще седнем на маса, ще дойдете и вие всички заинтересовани страни в процеса и каквото се разберем накрая. Аз пак казвам, няма да спестя пред вас да разкажа на вас какви рискове ние виждаме в този процес, оттам нататък около каквото се обединим, вероятно ще е общата позиция.

МАРИЯНА НИКОЛОВА: Благодаря Ви, министър Горанов.

Колеги, ако няма други изказвания и искания за изказвания, закривам днешното заседание. Благодаря на всички участници, както и на поканените гости за участието в днешното заседание на членовете на Националния съвет за тристранно сътрудничество.

(Заседанието завърши в 16,30 часа)

СТЕНОГРАФИ:

Албена Христова

Петя Георгиева

Благовеска Стефанова